

Teie käes on Eesti Puuetega Inimeste Koja võrgustikku kuuluvate organisatsioonide ülevaatlik tegevusaruanne 2014. aasta kohta.

Eesti Puuetega Inimeste Koda on üleriigiline katusorganisatsioon puuetega inimesi ühendavatele organisatsioonidele, mis on kujunenud ja tegutsenud viimase 20 aasta jooksul. EPIKojal on 46 liikmesorganisatsiooni, sh 16 piirkondlikku puuetega inimeste koda ning 30 üle-eestilist puudespetsiifilist liitu ja ühendust ning lisaks veel liikmete liikmesorganisatsioonid. Seega kuulub puuetega inimeste võrgustikku üle terve Eesti umbes 420 organisatsiooni. Puuetega inimeste võrgustiku näol on tegemist märkimisväärse jõuga ja ressursiga, kes annavad ainulaadse panuse puuetega inimeste toimetuleku, elukvaliteedi ja ühiskonnaelus osalemise parandamisse.

2014. aasta näitas selgelt, et puuetega inimestega tegelevad organisatsioonid on muutnud aasta aastalt tugevamateks ning arvestatavamateks partneriteks riigile, kohalikele omavalitsustele ja ühiskonnale tervikuna, seda nii poliitikakujundamise protsessis, teadlikkuse parandamises, informeerimises kui ka teenusepakkujana. Järjest enam kaasatakse sihtgruppi seadusloomesse erinevates etappides, paljud seadusemuudatused erinevatest valdkondadest jõuavad puuetega inimesteni arvamus avaldamiseks, osaletakse strateegiliste dokumentide ja juhiste väljatöötamises, korraldatakse koolitusi ja teabeüritusi puuetega inimestele ja spetsialistidele, antakse välja info- ja teabematerjale, kujundatakse ühiskonna hoiakuid puuetega inimestesse, pakutakse riiklikke ja kohaliku omavalitsuse poolt rahastatavaid teenuseid, tegeletakse puuetega inimeste nõustamise ja jõustamisega jne.

Rääkides puuetega inimeste vajadustest, võimalustest ja õigustest Eestis on vajalik mõista, et puuetega inimeste vajadused erinevad suurel määral, sõltudes inimese vanusest, puude liigist ning raskusastmest, millest tulenevalt toimetulek ning vajalikud abimeetmed varieeruvad olulisel määral. Seega, tugevaid ja jätkusuutlikke puuetega inimeste organisatsioone on vaja nii puuetega inimestele kui riigile, sest tihti ei saa puuetega inimeste organisatsioonide rolli täita ükski teine organisatsioon.

Teie käes olevast 2014. aasta tegevuskokkuvõttest saate ülevaate EPIKoja ja liikmesorganisatsiooni tegevustest, uutest algatustest ja kordaminekutest kuid ka muredest, mis mõnikord ei võimalda seada kõrgemaid eesmärke ning vallutada uusi tippe.

Head lugemist!

Sisukord

Eesti Puuetega Inimeste Koda	4
Harjumaa Puuetega Inimeste Nõukoda	11
Hiiumaa Puuetega Inimeste Koda	11
Jõgevamaa Puuetega Inimeste Koda	12
Järvamaa Puuetega Inimeste Koda	14
Läänemaa Puuetega Inimeste Koda.....	16
Põlvamaa Puuetega Inimeste Koda	17
Pärnu Puuetega Inimeste Koda.....	18
Rapla Puuetega Inimeste Koda.....	19
Saaremaa Puuetega Inimeste Koda.....	21
Tallinna Puuetega Inimeste Koda.....	23
Tartu Puuetega Inimeste Koda	25
Valgamaa Puuetega Inimeste Koda.....	26
Viljandimaa Puuetega Inimeste Nõukoda.....	28
Võrumaa Puuetega Inimeste Koda	30
Eesti Afaasialiit	31
Eesti Allergialiit	33
Eesti Autismiühing.....	35
Eesti Diabeediliit	37
Eesti Epilepsialiit	38
Eesti Fenüülketonuuria Ühing.....	40
Eesti Hemofiliaühing	42
Eesti Kopsuliit.....	44
Eesti Kurtide Liit.....	45
Eesti Kutsehaigete Liit	47
Eesti Laste Südameliit.....	48
Eesti Lihasehaigete Selts	49
Eesti Liikumispuudega Inimeste Liit.....	51
Eesti Neeruhaigete Liit	56
Eesti Parkinsoniliit	57
Eesti Pimedate Liit	58
Eesti Pimekurtide Tugiliit	60
MTÜ Prader-Willi Sündroomi Ühing.....	61

Eesti Psoriaasiliit	61
Eesti Reumaliit	66
Eesti Sclerosis Multiplex'i Ühingute Liit.....	68
Eesti Seljaajusonga ja Vesipeahaigete Selts	70
Eesti Tsöliaakia Selts	72
Eesti Tsüstilise Fibroosi Ühing	74
Eesti Vaegkuuljate Liit.....	77
Eesti Vaimupuudega Inimeste Tugiliit	79
Eesti Vähiliit	80

Eesti Puuetega Inimeste Koda

Eesti Puuetega Inimeste Koda (edaspidi EPIKoda) on katusorganisatsioon, mis ühendab puuetega inimeste ühendusi ja liite üle Eesti. 2014. aastal kuulus EPIKoja koosseisu 46 üle-eestilist puuetega inimeste organisatsiooni, nendest 30 erinevat liitu ja 16 maakondlikku puuetega inimeste koda. Kokku esindab EPIKoda umbes 220 organisatsiooni ligi 23 000 liikmega.

EPIKoja missioon on puuetega inimeste huvide, õiguste ja vajaduste esindamine, edendamine ja kaitsmine läbi tõhusa koostöö ning poliitikakujunduse riigiasutustega, liikmesorganisatsioonide ja avalikkusega ning puudetemaatika süvalaiendamise.

2014. aasta prioriteetsed teemavaldkonnad olid:

- aidata kaasa ÜRO Puuetega Inimeste Õiguste Konventsiooni ellurakendamisele Eestis läbi konventsiooni põhimõtete edendamise ja teadlikkuse kasvu;
- olla riigile partneriks ja eksperdiks töövõime reformi käivitamisel, pakkudes ekspertiisi reformi ettevalmistamisel ja ellurakendamisel kaasates puuetega inimeste esindusorganisatsioone ning andes teavet sihtgrupile.

Tegevusprojekti raames pakkusime teavet ja koolitusi oma liikmesorganisatsioonidele, tegime koostööd erinevate ministriumite, riigiasutustega ja teiste MTÜ-dega, osalesime erinevates töögruppides, viisime läbi projekte puuetega inimestele, liikmesorganisatsioonidele ning võrgustiku partneritele; korraldasime seminare, avaldasime artikleid ja teabematerjale. Iga-aastaselt toimus puuetega inimeste kultuurifestival ja rahvusvahelisele puuetega inimeste päevale pühendatud konverents; andsime välja 4 numbrit ajakirja "Sinuga".

Lisaks siseriiklikele tegevustele panustas EPIKoda aktiivselt rahvusvaheliste suhete arendamisse - EPIKoja esindaja kuulub Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteesse ning mitmetesse alakomiteedesse, EPIKoja esindaja on ka Euroopa Puuetega Inimeste Foorumi juhatuse (European Disability Forum – liige), tehes rahvusvahelist koostööd nii Euroopa riikide, Põhja- ja Baltimaadega. Lisaks algatasime koostöös Ukraina abistamise projekti.

Jooksev informatsioon EPIKoja tegevuste kohta on kättesaadav koduleheküljelt www.epikoda.ee.

Alaprojekt 1. EPIKoja arendustegevus ja koolitus

1. alaprojekti eesmärkideks on:

- EPIKoja liikmesorganisatsioonide ning võrgustikupartnerite jätkuv kaasamine ja pädevuste edasiarendamine,
- EPIKoja rolli tugevdamine siseriiklikus poliitikakujundamise protsessis,
- Puuetega inimeste organisatsioonide arvamuste koondamine, et anda puuetega inimeste poolne sisend seadusandluse ettevalmistamisse,
- Puuetega inimeste, nende pereliikmete ja teiste ühiskonnaliikmete teadlikkuse parandamine.

Sellele vastavalt oleme ülesanneteks seadnud liikmesorganisatsioonide vajadustele vastavate ümarlaudade, koolituste ja teabeürituste läbiviimise, üldkoosolekute, suvekooli ning juhatuse koosolekute korraldamise. Et tugevdada EPIKoja rolli siseriiklikus poliitikakujunduse protsessis töötame koostöös liikmesorganisatsioonidega välja seisukohad erinevate seaduseelnõude, arengukavade jt dokumentide kohta ning nende edastame poliitikakujundajatele.

Et vajalik informatsioon puuetega inimestele suunatud rahvusvaheliste ja siseriiklike tegevuste, sh toetuste, teenuste, rahvusvaheliste õigusaktide, töövõime reformi jt oluliste küsimuste kohta jõuaks rohkemate inimesteni, jätkasime regionaalseminaride korraldamist koostöös piirkondlike puuetega inimeste kodadega, toimusid koolitused, seminarid. Toimus järjepidev EPIKoja kodulehekülje edasiarendamine ning uuendamine.

Läbiviidud tegevused:

- Üldkoosolekud (3 tk - 3. aprill, 07. august ja 11. november 2014) ja suvekool (17-18. juuni 2014);
- Juhatuse koosolekud (6 tk - 15. jaanuar, 03. aprill, 18. juuni, 12. september, 24. oktoober, 21. november 2014);
- Regionaalseminarid (1 - 3. juuni 2014 Pärnus);
- Koolitused liikmesorganisatsioonidele (6): 16. jaanuar - suhtlemis- ja koostööoskused ning enesejuhtimine (juhatuse liikmetele), 21. jaanuar - läbiräälimiste oskused, 21-22. jaanuar ja 24. märts -meediakoolitus (3 päeva), 25. märts -loodava muutuse hindamine (tegevuse mõju); 17. juuni -huvitavat kuulamist;
- Teabepäevad, ümarlauad jm liikmesorganisatsioonidele töövõime reformi ja konventsiooni teemadel -(vastavalt vajadustele ja võimalustele): 27. jaanuar-patsientide jõustamine; teabepäev ravi- ja patsiendijuhiste koostamise teemal;

harvikaiguste ümarlaud, 08 ja 22. aauuar - tehniliste abivahendite ümarlauad 9 tk, jne;

- Seisukohtade ja arvamuste väljatöötamine ning edastamine poliitikakujundajatele;
- Uuring võrgustiku liikmete ja partnerite hulgas (1);
- Noorsootöötajate koolitus -19-20. aauuar, 04. märts, 27. märts, 28. märts (5 päeva);
- Tudengite teadlikkuse tõstmine (4 koolitust Tallinna Tervishoiu Kõrgkool)- tehnilised abivahendid ja erialane nõustamine (32 tundi), vananev ühiskond ja erivajadused (40 tundi), terve inimene (12 tundi), vananev ühiskond ja erivajadused (50 tundi).

Alaprojekt 2. EPIKoja haldus.

Puudega inimestele, liikmesorganisatsioonidele jt partneritele teabe edastamise e-maili teel (ning võimalusel trükistena); dokumendihalduse ja üldpostkastist toimuva kirjavahetuse tõhustamise, avaliku arvamuse kujundamiseks artiklike ja kommentaaride avaldamise ning teadlikkuse tõstmise puuetega inimesi puudutavates küsimustes (sh selgitustöö EPIKoja eesmärkide ja rolli kohta).

Jätkub osalemine erinevates töögruppides ja komisjonides (Astangu KRK, Haridusfoorum, abivahendite ekspertkomisjon, ravimikomisjon, Haigekassa Nõukogu, Eesti eakate poliitika komisjon, KODAR, TVK juhtrühm, sotsiaalkomisjon, puuetega inimeste õiguste komitee, Agrenska Fond, Rahva tervise juhtkomitee, SA Haapsalu NRK, Inimõiguste ümarlaud, e-tervise rakkerühm, sotsiaalse turvalisuse arengukava juhtkomitee jpm).

Läbi viidud tegevused:

- Puuetega inimeste teemalised järelpärimised ja pöördumised (vastavalt vajadusele);
- Kirjavahetus ja konsultatsioonid puuetega inimestega seotud teemadel EPIKoja meilboksi vahendusel (pidev);
- Koostatud ja avaldatud teabematerjalid (EPIKoja võrgustiku tegevusaruanne 2013, ÜRO PIK);
- Osalemine töögruppides, komisjonides ja nõukogudes (ligi 25), tegevuste parem kajastamine;
- Arvamuste, artiklite, kommentaaride avaldamine meedias;
- Ettekanded erinevatel seminaridel, teabepäevadel jm.

Alaprojekt 3. EPIKoja välissuhted

Alaprojekti eesmärgid:

- tagada Eesti Puuetega Inimeste Koja organisatsioonide võrgustikule asjakohane teave EL-i puudepoliitikast;
- olla avatud kontaktidele, mis arendavad võrgustiku jätkusuutlikkust puudepoliitika arendustöös;
- kaardistada ning edastada rohujuure tasandi infot ja statistikat sihtrühma kohta EL ja teiste riikide asjaomaste asutuste ja organisatsioonide esindajatele.

2014. a. jätkub Euroopas 2013. a. Kodanike aasta. EPIKoda lähtub Euroopa teemaaasta eesmärkidest ja on oma tegevustes arvestanud nende prioriteetidega. Jätkub tihe koostöö Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitees ning selle alakomiteedes. EMSK olulisteks tegevusvaldkondadeks on Euroopa 2020 strateegias puuetega inimeste õiguste tagamine ja elukvaliteedi parandamine, puuetega inimeste organisatsioonide rolli tugevdamine kodanikuühiskonna liikmetena jpm.

Jätkub koostöö Euroopa Puuetega Inimeste Foorumiga (EDF), kus on olulisel kohal erinevate seadusandlike algatuste tutvustamine ning tagasiside andmine seadusandluse ning positiivse praktika elluviimisest. 2013. aastal on tähtsal kohal EL 2014-2020 eelarveperioodi rakenduskavade, prioriteetsete suundade ja võrde kohtlemise printsiibi elluviimine, samuti EL puuetega inimeste strateegia kuni aastani 2020 tegevuste jälgimine ja toetamine.

Euroopa Puuetega Inimeste Foorumi juhatused toimusid 2014 a. kolm korda, töös osaleb EPIKoja juhatuse liige Toomas Mihkelson. Esimene juhatuse koosolek toimub 22.-24. veebruar 2014 EL eesistujariigis Kreekas. EPIK delegatsioon osaleb EDF üldkogul ja juhatuse valimistel 16.-18. mail, mis toimub Horvaatias.

EPI Koda on Euroopa Patsientide Foorumi liige ja teeb koostööd Euroopa Harvaesinevate Haiguste organisatsiooni EURORDIS-ega. 2014. a. on kavas jätkata tööd patsientide valdkonna edendamisel, patsiendiportaali töörühma töös ning harvaesinevate haiguste täiendaval tutvustamisel EPIK liikmeskonnas ja väljaspool. Juba 27. jaanuaril viidi läbi 12 osalejaga patsientide jõustamise fookusgrupi koosolek.

Jätkus koostöö Balti riikide puuetega inimeste katusorganisatsioonidega. Koostöös Balti riikide katusorganisatsioonidega on kavas kohtuda SA Eesti Agrenska Fond läbiviidava

külastuse käigus 16.-17. septembril, mis toimub Tartus ja Tartumaal. Eesmärgiks on koordineerida kolme katusorganisatsiooni tegevusi seoses tööga EL-i tasandil ning siseriikliku olukorra tutvustamine vastastikku, leides ühiselt häid lahendusi probleemide kõrvaldamiseks.

Osaletud järgmistes tegevustes:

- EDF: 22.- 24. veebruar – EDF juhatuse koosolek Ateenas. 16.-18. mai EDF üldkogu Zagrebis. III kv: EDF juhatuse koosolek, koht selgub aasta jooksul;
- 12.-13. mai – Euroopa Patsientide Foorumi üldkoosolek Brüsselis.

Alaprojekt 4. Ajakiri „Sinuga“

EPIKoja ajakirja „SINUGA“ antakse järjepidevalt välja alates 1994. aastal. Alates sellest ajast on EPIKoda andnud paber kandjal ajakirja välja 3-4 numbrit aastas. Ajakirjal on olnud läbi aja kaks eesmärki –informeerida lugejaid olulistest sündmustest, mis on toimunud puuetega inimeste seotuna poliitikamaastikul, arengutest sotsiaalvaldkonnas, hariduse-, tööturu ja kultuurivaldkonnas, EPIKoja ning puuetega inimeste liitude ja kohalike kodade tegevustest, muudatustest seadusandluses, teiste puuetega inimeste elust jpm.

Läbi viidud tegevus:

- 2014. aastal anti välja 4 numbrit, intervalliga 1 kord kvartalis (märts, juuni, september ja detsember).

Alaprojekt 5. Puuetega inimeste kultuurifestival

Puuetega inimeste kultuuri-alast tööd edendab EPIKoda koostöös Viljandimaa Puuetega Inimeste Nõukojaga. Puuetega inimeste kultuurifestivali näol on tegemist traditsiooniks kujunenud üritusega, mis toimus juba 19-t korda Viljandis. Festivali eesmärk on anda võimalus esineda teises miljööis ja teises kohas, saada uusi kogemusi, leida uusi sõpru ja kohtuda vanade tuttavatega. Loovuse kaudu on võimalik lahendada ka koostööküsimusi, seega panustab EPIKoda sellesse, et isetegevusringide juhendajad oleksid kompetentsed, nad saaksid värsket infot ning uusi lahendusi isetegevusringide töö paremaks läbiviimiseks. Festival pakub osalejatele võimaluse end teostada ning oma oskusi publikule näidata. Lisaks sellele on festival osalejatele puuetega inimeste taidluse järjepidevuse sümboliks, kogemuste jagamise ning uute kollektiivide tutvustamise kohaks. Festivali raames toimub ka üksikesinejate ning kollektiivide ülevaatus, parimaid autastatakse. Festival annab taidluskollektiivide tegevusele järjepidevuse ja kindla eesmärgi. Kultuurifestivalil esines 20

erinevat taidluskollektiivi üle vabariigi – 180 inimest, külastajaid kahel päeval kokku 400 inimest. Kahe päeva jooksul on võimalik näha väga erinevaid esinemisi: näit. vaimupuudega inimeste sõnalis-muusikalised kavad, pimedate lauluansamblit, ratastoolitantse, mitmeid näitetruppe ja segakavasid. Festival toimus Viljandis, Sakala Keskuses ja korraldajaks on Viljandimaa Puuetega Inimeste Nõukoda.

Alaprojekt 6. Puuetega inimeste päeva konverents

ÜRO poolt välja kuulutatud rahvusvahelist puuetega inimeste päeva tähistatakse igal aastal 3. detsembril. Seda tähtpäeva tähistatakse Eesti Puuetega Inimeste Koja eestvedamisel traditsioonilise aastakonverentsiga, kuhu on oodatud liikmesorganisatsioonid, puudega inimesed, EPIKoja koostööpartnerid, olulisemate ministeeriumite ja riigiasutuste esindajad jt külalised. 2014. aasta konverents on pühendatud puuetega inimeste toimetulekule ja töövõimele ning Euroopa kodanikuaastale. Konverentsi eemärgiks on tagada, et puuetega inimeste temaatika püsiks aruteludes tähtsal kohal ning panustada puuetega inimeste elukvaliteedi parandamisele Eestis. Puuetega inimeste päeva tegemisi kajastab aktiivselt meedia.

Planeeritud tegevus:

- Rahvusvahelisele puuetega inimeste päevale pühendatud aastakonverents 3.12.2014 „Töövõimereform-pead tööle!“ KUMUS. Osalejate arv 221

Alaprojekt 7. Ligipääsetavuse tagamine, sh juriidiline abi.

EPIKoja liikmesorganisatsioonide juhtidele või teistele volitatud esindajatele tagatakse ligipääs EPIKoja poolt korraldatavatele üritustele (üldkogud, infopäevad, seminarid) bussipiletite ja isikliku sõiduauto kasutamise kulude kompenseerimise kaudu.

Kuna EPIKoja puhul on tegemist organisatsiooniga, millel on liikmesorganisatsioonid kõikjal Eestis ning üritused toimuvad paljudes erinevates Eesti paikades, on ligipääsetavuse projekti puhul tähtsa abiga organisatsioonidele, kuna ühistranspordi ligipääsetavus jätab endiselt soovida.

Lisaks pakume ligipääsu juriidilise infole, st 1 x kuus (kokku 10 korda) osutame tasuta juriidilist nõustamist puuetega inimestele janende lähedastele. Juriidilist abi pakub jurist Alar Salu.

Alaprojekt 8. Toompuiestee 10 haldus.

Alaprojekti eesmärk on pakkuda EPIKoja tegevuspaigas Toompuiestee 10 asuvas koolitus-ja arenduskeskuses võimalust liikmesorganisatsioonidele ja valdkonnaga seotud ning puuetega inimeste elu-olu mõjutavate kodanikuühiskonna organisatsioonidele kohtumiseks, seminaride-koolituste läbiviimiseks ja aktiivseks poliitikakujundustööks. Toompuiestee 10 hoone arvestab universaalse disaini nõuetega, hoone kaks korrust on ühendatud invatõstukiga ning teisel korrusel on leidnud endale tööruumid mitmed EPIKoja võrgustiku liikmesorganisatsioonid. Toompuiestee 10 koolitus-ja arenduskeskuses osutatakse juristi teenust, ettevõtlus- ja raamatupidamisalaseid konsultatsioone, võib kohtuda psühholoogiga, tööhõivealase nõustajaga ning tarbida pimemasseerija teenust.

Harjumaa Puuetega Inimeste Nõukoda

2014. aastal viidi läbi järgmised üritused:

- 15.03.2014 – talvine tervisepäev Keila Tervisekeskuses (osalesid kõikide ühingute liikmed üle Harjumaa);
- 26.04.2014 – HPIN-i üldkogu ja seminar Toilas (osalesid ühingute juhid ja aktivistid);
- 05.08.2014 - suvine tervisepäev Nelijärve Puhkekeskuses (osalesid kõikide ühingute liikmed üle Harjumaa);
- HPIN-i Jõulu/tänuüritus Sakus (osalesid ühingute juhid ja aktivistid).

Vajaduspõhiselt võimaldati koolitusi ühingute juhtidele ja aktivistidele. Kord kuus toimusid juhatuse koosolekud, tegevjuht osales erinevatel infopäevadel ja ümarlaudadel.

Hiiumaa Puuetega Inimeste Koda

Hiiumaa Puuetega Inimeste Koda tegevusi finantseerivad HMN (läbi EPI Fondi), Käina Vallavalitsus ja Emmaste Vallavalitsus. HMN rahastab läbi EPI Fondi arendustegevust aastaprojekti näol, lisaks veel eraldi puuetega inimeste ujumise projekti. Käina ja Emmaste vallad finantseerivad päevakeskuse tegevusi. Põhiliselt on Kojal tegemist tegevusprojektidega. Koda tugevuseks on üksmeel ja omavaheline koostöö, nõrkuseks on kogukonna väiksus, inimeste vähesus.

2014.aasta prioriteetseks tegevuseks Hiiumaa Puuetega Inimeste Kojas on seniste tegevuste säilitamine ja nende efektiivse toimimise tagamine. Kuna rahastamine on minimaalne, siis uusi/täiendavaid tegevusi käivitada ei ole võimalik. Samas püüame säilitada koostöö teiste sotsiaalvaldkonna institutsioonidega puuetega inimeste elukvaliteedi tagamiseks.

Puuetega inimeste probleemide lahendamisele kaasa aitamine, suhtlemine KOV'idega, nõustamine, liikmesorganisatsioonide tegevustele kaasa aitamine, nende üritustel osalemine, Käina Päevakeskuse töö ja tegevuste koordineerimine, Hiiumaa PIK'i poolt osutatavate teenuste töös hoidmine ja arendamine on meie töös jätkuvalt olulised.

Jõgevamaa Puuetega Inimeste Koda

Jõgevamaa Puuetega Inimeste Koda (Koda) on mittetulundusühing, mis tegutseb avalikes huvides sotsiaal-, haridus- ja kultuurivaldkonnas ja ühendab vaba tahte alusel puuetega inimeste ühinguid ja füüsilisi isikuid, kelle tegevuseks on puuetega inimeste iseseisva toimetuleku edendamine.

Koja eesmärgiks on puuetega inimeste valdkonnaga seotud koostöö ja koordinatsiooni teostamine maakonnas.

Eesmärgi saavutamiseks täidame EV Valitsuse poolt 1995. aastal heakskiidetud EV Invapoliitika Üldkontseptsiooni „Puuetega inimestele võrdsete võimaluste loomise standardreeglid“ ja Jõgevamaa Puuetega Inimeste Koja arengukava aastateks 2011 – 2015.

Teeme koostööd Eesti Puuetega Inimeste Koja (EPIK) ja Eesti Puuetega Inimeste Fondiga (EPIF), erinevate puude liikide ühendustega, maavalitsuse, kohalike omavalitsuste ja riigiasutustega. Tutvustame ja avalikustame Koja tööd.

Koja reaalne tegevus on orgaaniline ja läbipõimunud nii eesmärgistatuse kui ka sihtgruppide poolest, olles suunatud kõigile oma liikmesorganisatsioonidele ja üksikliikmetele kui nende läbi kõigile maakonna puuetega inimestele.

Koda püüab oma juhatuse ja liikmete kaudu osaleda võimalikult paljudel invaküsimustega seotud üritustel, et sealkuuldut edastada oma liikmete ja liikmesorganisatsioonide kaudu kõigile maakonna puuetega inimestele.

2014. a tegevused olid:

- Organisatsiooniline tegevus: 7 juhatuse koosolekut; 2 üldkoosolekut, koda avatud kõikidele külastajatele 4 x nädalas; liikmesorganisatsioonide tegevuse koordineerimine; Koja 2013.a aastaaruanne ning 2014. a I, II, III ja IV kvartali tegevus- ja rahaliste vahendite aruande koostamine ja esitamine EPIF-le, koostöö tegemine riigiasutuste, kohalike omavalitsuste ja kolmanda sektori organisatsioonidega;
- Jõgevamaa puuetega inimeste ja nende pereliikmete nõustamine. Kodulehe pidev uuendamine ja info kajastamine aadressil <http://www.jogevapik.ee/>;

- Osaletud: EPIK üldkoosolekul ja suvekoolis, maakonna sotsiaaltöötajate ümarlaudadel, seminaridel ja õppereisil, MTÜ Jõgevamaa Koostöökoja koosolekul, üldkoosolekul ja õppereisil, Jõgeva MV rehabilitatsiooni ja tehnilise abivahendi komisjonis, Jõgeva LV sotsiaalkomisjoni koosolekul.
- Liikmesorganisatsioonide korraldatud koosolekud, teabepäevad, õppereisid ning nende osalemised erinevatel koostöökohtumistel.

Järvamaa Puuetega Inimeste Koda

Koja tegevuse kaudu on erinevate puuetega inimeste gruppidel võimalus saada teadmisi arstidelt, osaleda psühholoogilist tuge pakkuvatel kursustel ja võtta osa ühisüritustest, laiendada Koja tegevust maakonnas (tööhõive, inimeste koondamine ühingutesse, tihedam koostöö omavalitsustega, ulatuslikum info kohalikus meedias).

Kojas tegutseb 12 ühingut 887 liikmega. Osutame isikliku abistaja teenust Paide linnas 7 liikumispuudega ja 1 pimedale inimesele. Rahalised vahendid eraldab Paide linn. Alustasime koolitust puuetega inimestele tööturule sisenemiseks. Koolitusi viivad läbi MTÜ Süda - Eesti Sotsiaalkeskus, Järvamaa Tööhõiveamet ja Järvamaa PIK.

Järvamaa PIK arendustegevus - päevakeskuse teenus, isikliku abistaja teenus, Koja igapäevase töö korraldamine, puuetega inimeste ja nende pereliikmete nõustamine sotsiaalvaldkonnas.

Koolitused ühingu juhtidele ja juhatuse liikmetele - HMN uue aruande vormi täitmise tutvustamine, esmaabi õppepäev, Merit Aktiva koolitus, Järvamaa PIK arengukava väljatöötamine, naistepäeva üritus ühingu juhtidele ja juhatuse liikmetele, Lääne Päästkeskuse tuleohutuse koolitus "Kuidas hädaabikõnet tehes aega kokku hoida", SMS-112 kui üks võimalus aega kokku hoida, liiklusalane infopäev.

Läbi viidud 4 üldkoosolekut.

- Toimusid ühisüritus puuetega inimestele ja nende pereliikmetele - osales 54 inimest, loeng "Stressi mõju tervisele", sportlikud mängud. Ühisürituse raames koos Läänemaa PIK- ga tutvusime Koja tööga, korraldasime õppepäeva Haapsalu Neuroloogilise Rehabilitatsiooni keskus, kus tutvusime asutuse tööga ja ravile saamise võimalustega. Samuti tutvusime Haapsalu vaatamisväärsustega, üritus kestis kaks päeva.
- Tööealiste puuetega inimeste ettevalmistamine tööturule sisenemiseks. Koolituse teemadeks olid: õppimis- ja koolitusvõimalused, kohtumine tööandjatega või ettevõtte külastus, kohtumine töötukassas, tööotsingu töötoa külastus, eneseanalüüs, nõustamine tööalaste valikute tegemisel, karjäärialane grupinõustamine, kandideerimisdokumendid, tööintervjuu - kuidas käituda intervjuul, tööseadusandlus,

rollimängud. Koolitusel osales 11 inimest. Koolituse viis läbi MTÜ Süda-Eesti Sotsiaalkeskus, Järvamaa Tööhõiveamet ja Järvamaa Puuetega Inimeste Koda.

- Rahvusvahelisel puuetega inimeste päeval koos Lääne-Virumaa Puuetega Inimeste Kojaga osales 271 inimest.

Läänemaa Puuetega Inimeste Koda

Läänemaa Puuetega Inimeste Koda kui maakondliku puuetega inimeste ühenduste katusorganisatsiooni tegevusprogramm koosnes erinevatest nii Koda enda projektidest (arendustoetusest, rehabilitatsiooni-, koolitus kui ka muudest ühisüritustest) kui ka Läänemaa PIK allorganisatsioonide puudespetsiifilistest tegevusprogrammidest. Lisaks on aruandluses kajastatud ka eelarvevälised projektid, mida ei rahastatud HMN-st laekunud summadest, näit. Haapsalu Toidupanga tegevus, puuetega inimeste kultuuri ja vabaaja projektid, erinevad koolitus- ning ühisprojektid.

2014.a. programm koosnes 16 suuremast projektist, mis omakorda jagunesid mitmeteks alaprojektideks. Projekte teostasid nii Läänemaa PIK kui ka tema allorganisatsioonid. Läänemaa PIK, kui Läänemaa invapoliitika kujundaja, tegutses eelkõige kui koostööorgan ning kompetentsikeskus, samuti tegeles ta rehabilitatsiooni-, nõustamis-, koolitus- ning muude ühisürituste läbiviimisega ning info hankimise, töötlemise ja edastamisega.

Uudse projektina laiendati oma tegevust ka valdadesse, et jõuda ka nende puudelisteni, kes veel ei kuulu mõnda puudespetsiifilisse ühendusse. Koda juhtkond ning organisatsioonide juhid tegid regulaarseid väljasõite valdadesse ning kohtusid nii kohalike puudelistega kui ka sealsete sotsiaaltöötajatega, sündisid mitmed viljakad kontaktid.

Koda allorganisatsioonid aga teostasid oma puudespetsiifikast lähtuvaid tegevusi.

Korraldati hulgaliselt üritusi nii oma maakonnas kui ka osaleti üleriigilistel vastavatel üritustel, tehti koostööd teiste maakondade puuetega inimeste organisatsioonidega.

Üritustel osales kokku 907 puudega inimest, lisaks nende pereliikmed, abistajad ning mõned sotsiaaltöötajad.

Põlvamaa Puuetega Inimeste Koda

Põlvamaa PIK jätkas 2014. aastal koja arendustegevust ja liikmesorganisatsioonide töö toetamist ning teenuste osutamist psüühilise erivajadusega inimestele. Viidi läbi infopäevi, koolitusi, ühisüritusi liikmesorganisatsiooni juhtidele, puuetega inimestele. Toimus koostöö kohalike omavalitsustega, osutati erihoolekandeteenuseid psüühiliste erivajadustega inimestele (2 teenust). Jätkus koja liikmesorganisatsioonide tegevus (11 liikmesorganisatsiooni). Detsembris loodi uus liikmesorganisatsioon - Põlva Parkinsoni Selts.

2014. a tegevused olid:

- Koolituste, teabepäevade korraldamine liikmesorganisatsioonide juhtidele ja Põlvamaa PIK tegevusjuhendajatele I-IV kvartal (raamatupidamine ja dokumendihaldus MTÜ-s, rehabilitatsioon, taastusravi, puude raskusastme määramine, tööturuteenused puuetega inimestele, töövõimereform, koolitused ruumide korrashoiu ja vaimse tervise teemadel, tervisepäeva läbiviimine liikmesorganisatsioonijuhtidele);
- Kodulehe arendamine ja täiendamine I- IV kvartal;
- Koolitused, koosolekud koostööpartneritega – I-IV kvartal (SA Maarja Küla, KOV, Erihoolekandeteenuste Pakkujate Liit, AS Põlva Haigla Rehabilitatsiooni meeskond, Töötukassa Põlvamaa osakond, Rooski Kool, Ida- Virumaa PIK);
- 24. novembril toimus seminar „Võrdsena ühiskonnas“ – EPIK, Põlvamaa PIK, Ida- Virumaa PIK tegevuste tutvustus, osalejaid 46 inimest;
- Osalemine rahvusvahelise puuetega inimeste päeva seminaril Tallinnas 03.12.14
- Rahvusvahelise puuetega inimeste päev, Põlvamaa PIK-i moodustamise aastapäev, jõulukontsert 18.detsembril Põlva Kultuuri- ja Huvikeskuses;
- Käsitöö-, muusika-, seltskonnatantsu, estraadiringide tegevus I- IV kvartal.

Pärnu Puuetega Inimeste Koda

2014.a tegevus oli suunatud kõigile Pärnu linnas ja maakonnas elavatele puuetega inimestele ning neid esindavatele organisatsioonidele. Ühiskonnale ja puuetega inimestele on vaja anda teavet nende õigustest, võimetest ja võimalikust panusest. Puuetega inimestele tuleb luua võrdsed võimalused osaleda tööturul, osa võtta koolitustest, õppe- ja huvialaringide tööst, arendada oma oskusi.

Puuetega inimeste ühingutel on suur osa teadlikkuse tõstmisel meie ühiskonnas, ühingute üheks eesmärgiks on koondada võimalikult suur osa puuetega inimesi oma liikmeskonda. Ühingute töö tõhustamiseks ja aktiveerimiseks on vaja koolitada aktiivi, kes esindaks puuetega inimesi ja nende vajadusi.

2014.a tegevusprogramm pööras erilist tähelepanu puuetega inimeste aktiveerimisele ja tööhõivega seotud tegevustele. Jätkuvalt oli tähtis koostöö kohalike omavalitsustega ja maapiirkonnas elavate puudega inimestega.

Oma tegevuste aluseks oleme kavandanud ÜRO Puuetega Inimeste Õiguste Konventsiooni ja EV Invapoliitika üldkontseptsiooni "Puuetega inimestele võrdsete võimaluste loomise standardreeglid".

Infokampaania raames toimus Pärnumaa valdades 2 infopäeva. Teabepäevadel käsitleti puuetega inimeste tegevus- ja osalusvõime arendamise küsimusi.

Rapla Puuetega Inimeste Koda

Rapla PIK võimaldab erinevat tegevust ja koolitust maakonnas elavatele puuetega inimestele. Põhiline on puuetega inimeste aktiveerimine. Otsime ja toetame tööhõive rakendamist, seltskondlikke tegevusi, sõprussidemete arendamist. Kõik ühingud korraldavad üks kord kuus teema- ja infopäevi. Ühingute juhid osalevad üks kord kuus Rapla PIK koosolekul või üritustel.

Põhilisteks valdkondadeks on läbirääkimised osapooltega, läbiviivate meeskondade komplekteerimine, infovahetus, reklaam kohalikus omavalitsuses, infovahetus, erinevad koolitused.

Rapla Reuma korraldab erinevaid teabepäevi veresoonehaigustest ja ka otseseid uuringuid, kutsudes lektoriteks erialaspetsialiste.

Kohila Reumaühingu tegevusteks on kepikõnd, ujumine, vesivõimlemine ja saalivõimlemine, loengud, seltskondlikud tegevused, ekskursioonid, teatrikülastused.

Kutsehaigete elukvaliteedi parandamine läbi erinevate koolituste ja ujumise, võimlemise ning teadlikkuse tõstmine ja nõustamise. Samuti tähistatakse kõiki tähtpäevi.

Vaegkuuljatel on oma Liiduga väga hea koostöö, tutvustatakse uusi võimalusi ja kaasatakse erinevatesse üritustesse. Märjamaa teabepäevad ja ekskursioonid koduvallas on väga huvitavad, traditsiooniks on kujunenud Märjamaa valla Puuetega Inimeste Päev.

Liikumispuudega inimestel on oluline Boccia võistlus. Korraldatakse karikavõistlusi Boccia mängus Rapla karikale, Vastlapäeva üritusi. Jaanipäeva tähistatakse väljasõiduga Aegviitu. Käidi ka Lennusadamas.

Diabeediselts on alati teadlik uusimatest ravivõimalustest ja erinevatest haigustest, mis nende liikmeid puudutab. Toimub uute toodete esitlus.

III kvartlis korraldas Rapla Koda Tartu Vaegurite Seltsile ekskursiooni Raplas 20-le inimesele.

Rapla PIS korraldas Elvas spordi- ja puhkelaagri, Boccia võistlused Raplas. Jututuba tegutses aktiivselt kogu suve.

Kohila Reumaühing korraldas reisi Prangli saarele, liikumispäeva Pirgu Terviserajal, osaleti Kohila rahvajooksul. Toimusid infotunnid, osaleti Helsingis ja Tallinnas käimispäevadel, osaleti Põhja- Poola reisiril ning Soome õppereisiril.

Märjamaa Valla PIÜhing korraldas ekskursiooni Haapsallu, tähistati puuetega inimeste päeva Märjamaal, viidi läbi kaks teemapäeva. Põhiline teema kõikides infotundides on – töövõimereform.

Kutsehaiged korraldasid reisi Põhja - Poolasse, info- õppepäevad Tartus ja kohtumised vabariigi teiste kutsehaigete ühingute liikmetega. Pidevalt on toimunud nõustamised.

IV kvartali kõige tähtsam üritus oli puuetega inimeste päeva tähistamine 4. detsembril, mida koda korraldas koos Märjamaa Valla Invaühinguga.

Märjamaa VJÜ korraldas oma ühingu käsitööpäeva, kõrvitsatoidupäeva, küünlamaagia. Õpiti savitööd.

Kohila RÜ-s toimusid terviseteemalised loengud, võimlemine ja ujumine, jõuluüritus Ajaveskis, kohtumised soome sõpradega, Reumafoorum, külastati teatrietendusi. Kokku oli Kohilal 30 üritust.

Vahtra Tugiühing korraldas suure jõuluürituse koos vanemate ja sõpradega Pahkla Camphilli külast.

Kutsehaigeid nõustati erinevatel teemadel. Korraldati õppepäevi ja teatrikülastusi. Pärnus toimus teabepäev 27- le inimesele.

Rapla PIS osales Jõgeval Moccia meistrivõistlustel, kus saadi V koht.

Vaegkuuljate Ühing korraldas õppepäevi, nõustamisi.

Kõigil ühingutel olid jõuluüritused.

Saaremaa Puuetega Inimeste Koda

2014.a tegevused olid:

Omaabi gruppide (14) ja ühenduste töö sihipärane koordineerimine ja tegevuse võimaldamine Saaremaa PIK-i majas (k.a nädalavahetustel) tagamaks nende töös tulemuslikkuse; koostöö sotsiaal-, haridus- ja kultuurivaldkondades Saaremaa KOV-idega.

Saaremaa PIK-il on oluline infrastruktuurne roll vahendajana kodanikeühenduse ja riigiinstitutsioonide vahel. Organisatsioonijuhtide abistamine tegevuste laiendamisel ühiskonda ja seeläbi saavutada liikmete kaasamine ning puuetega inimeste probleemide mõistmine ühiskonna tasandil.

Oluline on tagada Saaremaa PIK-i avatus ja konsultatsioonide saamise võimalused kogu maakonna puuetega inimestele E-R 10.00 – 17.00 maja töötajate poolt.

Regulaarselt (igal kuul) annab Saaremaa PIK välja oma ajalehte „Saarekoda“, vt. www.saarekoda.ee rubriik MEIE OMA AJALEHT, kus kajastatakse asutuse tegemisi ja vajalikku teavet.

2014. aasta oluliseks teemaks oli liikmete regulaarne teavitamine tööhõive reformi hetkeseisust ja muudatustest ühiskonnas, koostöö Eesti Töötukassaga. Toimused igakuised teabepäevad kohapeal, valdades või organisatsioonides. Kokku viidi läbi 80 teabepäeva, koostööpartneritega kohtumist, ülemaakonnalist üritust või ümarlauda kaasates nii KOV juhte kui poliitiliste erakondade esindajaid.

Toimused abivahendite firmade Gadox, Silmalaegas ja Tallinna Kuulmisrehabilitatsioonikeskus ning eriarstide vastuvõttud. Laenuõustamine toimus vastavalt maakondlikule rahastamisele või osalemisele projektides.

Pimemassööri vastuvõtt toimus eelnevalt kokkulepitud graafiku alusel. Tegutsesid huviringid (muusikaring, käsitööringid, võimlemine, loovteraapia ring, ujumine, vesivõimlemine), toimus nende läbiviimise organiseerimine ja teenuste osutamine (päevakeskuse teenus, erihoolekande teenused, kohalike omavalitsustele osutatavad teenused ja rehabilitatsiooniteenused).

Saaremaa PIK on avatud 5-l päeval nädalas kell 10.00-17.00, lisaks organisatsioonide töö tagamiseks ka vajadusel ja kokkulepitud töögraafiku alusel nädalavahetustel. Asutus on tegev

ka päevakeskusena Kuressaare Linnavalitsuse partnerina. Tegevusring tegutseb erihoolekandeteenuste klientidele. Regulaarne sotsiaalteenuste, erihoolekandeteenuste ja rehabilitatsiooniteenuste osutamine. Maakondlike teabepäevade ja ürituste korraldamine.

Koduleht: www.saarekoda.ee

Tallinna Puuetega Inimeste Koda

2014.a eesmärgiks oli Koja liikmesühingute tegevuste toetamine, informatsiooni edastamine eri osapoolte vahel ja koostöö erinevate institutsioonidega esindamiseks ja kaitsmaks puuetega inimeste huve Tallinna tasandil.

Eesmärgiks seati:

- Puuetega inimesed ja nende võrgustiku liikmed omavad teadmisi ja informatsiooni, mis aitavad kaasa teadlikkuse tõusule, paremale toimetulekule argi- ja tööelus;
- Tiheneb koostöö nii mittetulundus- kui ka era- ja avaliku sektoriga; järjest enam viiakse läbi projekte koostöös erinevate sektorite esindajatega;
- TPIK koos liikmesühingutega on teinud edusamme võrdsete võimaluste rakendamiseks kohalikul ja üleriigilisel tasandil;
- TPIK liikmesühingutele on tagatud tingimused Tallinna Puuetega Inimeste Tegevuskeskuses tegutsemiseks;
- TPIK on toetanud liikmeühinguid rahastuse otsimisel, projektide kirjutamisel, ürituste korraldamisel.

2014. a viidi läbi TPIK liikmesühingute koolituspäev, Invamess 2014, ülilinnaline spordipäev ja jõulukontsert.

1. TPIK liikmesühingute koolituspäev.

Koolituspäeva eesmärk oli tõsta TPIK liikmesühingute esindajate suutlikkust juhtida paremini liikmesühingute tegevust. Läbi ühistevõrguse tugevneb koostöö liikmesühingute esindajate vahel. Koolituspäeva teema selgus peale küsitluse läbiviimist liikmesühingutes veebruaris 2014. Kestvus 6 tundi, osalejaid kokku 20 inimest.

2. Ülelinnaline spordipäev.

Ülelinnaline puuetega inimestele suunatud spordipäev korraldati Tallinna Puuetega Inimeste Tegevuskeskuses koostöös Tallinna Invaspordiühingu, Põhja-Eesti Pimedate Ühingu ja Tallinna Kristiine Linnaosa Valitsusega. Kavas oli male, kabe, lauatennis, boccia, grossing, noolemäng, mängud lastele. Viidi läbi aprillis.

Kestvus 5 tundi, osalejaid 75 inimest.

3. Invamess 2014

Invamessi eesmärk oli suurendada puuetega inimeste ja nende lähedaste teadlikkust teenuste ja toetuste valdkonnas, võimaldades neil aktiivselt osaleda ühiskonnas ja parandada toimetulekut. 10.-11. aprillil viidi läbi 2-päevane Invamess Tallinna Puuetega Inimeste Tegevuskeskuses, kus osales 30 organisatsiooni, kes tutvustasid puuetega inimestele suunatud teenuseid-toetusi. Toimusid töötoad, võimalik oli saada õigus- ja sotsiaalnõustamist. Kestvus 2 päeva (12 tundi), osalejaid 742 inimest.

4. Jõulukontsert. Kontsert oli suunatud kõikidele puuetega inimestele ja nende lähedastele Tallinnas. Kontsert andis võimaluse tulla kodust välja, kohtuda inimestega, laulda ühiselt jõululaule, vähendada üksiolemise tunnet. Üritus toimus detsembris 2014 Tallinna Puuetega Inimeste Tegevuskeskuses. Kestvus 3 tundi, osalejaid kokku 80 inimest.

Tartu Puuetega Inimeste Koda

Tartu PIK on katusorganisatsioon Tartumaal tegutsevatele puuetega inimeste organisatsioonidele.

Oma probleemide lahendamiseks tehakse koostööd kõikides valdkondades ja erinevate instantsidega. Eelnevate tegutsemisaastate jooksul on Koda kujunenud nn. nõustamis- ja infokeskuseks kõigile isikutele, kes soovivad ja vajavad teavet puuetega inimestest, nende erivajadustest, soovidest ja võimalustest. Taoline keskus võimaldab puuetega inimestel leida võimalusi oma oskuste täiendamiseks ja objektiivse teabe saamiseks ühiskonnast.

2001. aasta juunikuust osutab Koda päevakeskuse teenust Tartu linnale Ropka, Variku ja Tammelinna piirkonnas, mille sisuks on päevaste ja õhtuste tegevuste organiseerimine ning eakate ja puuetega inimeste aktiveerimine. Tartu Linnavalitsusega on sõlmitud leping aastateks 2012-2014. 2002. aastast on Koda rehabilitatsiooniteenust osutav asutus (Haldusleping rehabilitatsiooniteenuse osutamiseks Sotsiaalkindlustusametiga).

Tartu Koja tegevusprogramm 2014. aastaks hõlmas arendustegevust, koolitusprogrammi, lauluansamblite ja käsitööringi tegevuse toetamist.

- Arendustegevus: informatsiooni kogumine ja jagamine puuetega inimestele, üksikisikute nõustamine, organisatsioonide tegevuse suutlikkuse toetamine läbi koolituste, töö organisatsioonidesse mittekuuluvate liikmetega;
- Töö avalikkusega: koostöö meediaga;
- Koolitused, rehabilitatsioonialased, psühholoogialased, meditsiini- ning muid teenuseid käsitlevad infopäevad;
- Konkreetsete lahenduste otsimine liikmesorganisatsioonide probleemidele;
- Päevakeskus puuetega inimestele ja linnaosa vanuritele (koostöö linnaga);
- Äsjainvaliidistunud isikute toetamine ja info jagamine, omastehooldajate nõustamine;
- Koostöö puuetega isikute tööhõive parandamisele kaasaaitamisel, abistamine hooldajate leidmisel;
- Rehabilitatsioonitegevuse arendamine;
- Koostöö ettevõtetega puudega inimeste koolitamiseks;
- Rahvusvahelise koostöö arendamine.

Valgamaa Puuetega Inimeste Koda

2014. aastal kord igas kvartalis tutvuti ÜRO Puuetega Inimeste Õiguste Konventsiooniga, vaadati läbi artiklid 1-35. Korraldati loenguid puuetega inimeste õiguste konventsiooni artiklite tutvustamiseks, tutvuti konventsiooni fakultatiivprotokolliga. Igal üritusel osales keskmiselt 10 inimest, neljal üritusel kokku 40 inimest.

Tegevused 2014. aastal olid järgmised:

- 2014.a projektide-taotluste kirjutamine, vormistamine;
- Seltsidega rahastamise lepingute sõlmimine;
- 2013.aasta majandusaasta aruannete koostamine ja seltside nõustamine selle küsimuses;
- Osalemine seltside koosolekutel, üritustel, nõustamised;
- Igapäevaste jooksvate küsimuste lahendamine, töö koordineerimine, ülekannete sooritamine, info hankimine ja edastamine. Pidev suhtlemine kohalike omavalitsustega;
- Ohutusalane koolituspäev erivajadustega inimestele - Eesti Haigekassa teabepäev, osales 13 inimest. Toimus võrdõigusvoliniku loeng ja õigusnõustamine, osales 45 inimest;
- Erinevad seminarid ja koolitused, infopäevad: „Räägime Euroopast“ 4 teabepäeva, osales 94 inimest; infopäev minister Urmas Kruusega, osales 21 inimest, erinevad tervisepäevad, osalejaid 220;
- Märtsis külastasime Meremuuseumi ja Titanicu näitust, osales 26 inimest;
- Mais külastasime Pärnu ja Saarema kodasid ja tutvusime nende tööde ja tegemistega, osales 11 inimest;
- Juunis kohtusime Läti kolleegidega ja osalesime Läti Vabariigis Smiltenes Valka invaühingu tantsu- ja laulupäeval, osales 10 inimest;
- Augustis toimusid juba traditsiooniks saanud õppe- ja koolituspäevad Kabis, osales 20 inimest;
- Septembris tähistasime Valgamaa Puuetega Inimeste Koja 20. aastapäeva, osales 74 inimest.
- Oktoobris korraldasime õppepäeva Tallinna teletorni ja Botaanikaaeda, samuti tutvusime Riigikogu tööga.

- Detsembris tähistasime Rahvusvahelist Puuetega Inimeste Päeva ja Jõule;
- Käime ujulas ujumas 25 inimesega. Tähistasime Sõbrapäeva, korraldasime käsitöönäituse, jätkasime keraamika ja savitöö ringi tegevust, osales 6 inimest;
- Kohtusime riigikogu sotsiaalkomisjoni liikme Marika Tuus-Lauluga, riigikogu liikmete Rein Randveri ja Heimar Lengiga, 45 inimest.

Viljandimaa Puuetega Inimeste Nõukoda

Viljandimaa Puuetega Inimeste Nõukoda on katusorganisatsiooniks 25-le erinevate puuetega inimeste organisatsioonile.

Nõukoda asub Viljandi kesklinnas Posti tn 20. Nõukoda on avatud igal tööpäeval kella 10.00-15.00. Majas on võimalus saada informatsiooni kohapeal ja ka telefonitsi, teemadel, mis puudutavad puudega inimesi ning nõustada nende lähedasi. Projektide läbiviimiseks on ühingud otsinud täiendavaid ressursse. Projektid on saanud rahalist toetust Viljandi Linnavalitsuselt, Viljandimaa Omavalitsuste Liidult ja kohalikelt valdadelt. Ühingute tegevusi on rahaliselt toetanud ka erialaliidud, nende poolt pakutakse koolitusi, seminare ja ühisüritusi organisatsioonide aktiivile. Ühingu liikmetel on võimalus nendest osa võtta. Abiks on olnud ravimifirmad. Ahrensburgi Kodanike Komitee on toetanud rahaliselt mitmeid ühinguid ja Nõukoda, samuti toetatakse igal aastal rahaliselt eriti raskes majanduslikus olukorras olevaid puudega inimesi. Organisatsioonide liikmed panustavad ühisüritustele omaosalusega rahalisi vahendeid.

Üldjuhul tulevad ühingud rahastuse leidmisega toime, kuid leidus ka ühinguid, kes pidid osa oma planeeritud tegevustest ära jätma alafinantseerituse tõttu.

Nõukoda viis 2014. aastal läbi 3 erinevat projekti: terviselaager, ühisüritused-koolitused ja Nõukoja arendustegevus, mille alla kuulusid Nõukoja hoone haldus, internetipunkt ja veebileht, spordiüritused jms.

Traditsiooniks on saanud terviselaager mere ääres. Terviselaagri raames toimusid sportlikud tegevused ja mängud, arstide loengud, infotunnid, jalgsimatk ja seltskondlik tegevus. Osales 149 inimest.

Nõukoda viib läbi ühingute esindajatele iga kuu infopäeva, mis on heaks väljundiks liikmesühingute ühise koostöö alal. Infopäevadel ja ühisüritustel on võimalik jagada informatsiooni ja teavet puuetega inimestele suunatud ühingute tegevuste ja võimaluste kohta. Infopäevadel on kohtunud Viljandi linna sotsiaaltöötajatega, maakonna puuetega inimeste spetsialistiga, tutvunud toidupanga, MTÜ Teeme isikliku abistaja, Seltsidaamide teenusega jt põnevate inimeste ning tegevustega. Ühiseid üritusi on aidanud korraldada pimedate ühing, südameliit, diabeediliit jt. 2014.aastal olid põhiliselt tegevused suunatud erinevate teabe-ja infopäevade korraldamisele, eesmärgiga saavutada puudega inimeste igapäevane iseseisev

toimetulek, kehalise aktiivsuse arendamine, koostöö, silmaringi avardamine. Silmaringi laiendamiseks viidi läbi sügisene õppereis Tallinna.

Sportlik tegevus on aktiivne - iga teisipäev on lauamängude päev, kus mängitakse malet ja kabet. Võimalik on mängida ka koroonat. Vastlapäeval korraldasime talispordipäeva, kus osales 70 inimest, toimus jalgsimatk ja kelgutamine. Tervise arendamise eesmärgil on igal kuul läbi viidud tervisepäevi ning on korraldatud ujumis- ja sportimisvõimalus Viljandi ujulas. 2014. aastal investeeriti spordivahenditesse, et võimaldada ühingute liikmetel veelgi aktiivsemalt tegeleda rahvaspordiga.

Osaletud on vabariiklikel üritustel, mida on korraldanud Eesti Puuetega Inimeste Koda. Nõukoda osales vabariikliku puuetega inimeste 19-nda kultuurifestivali korraldamises ja läbiviimises.

Võrumaa Puuetega Inimeste Koda

2014.a tegevus toimus kohalikul, regionaalsel ja üleriigilisel tasandil ning oli suunatud Võrumaa puuetega inimestele ja nende pereliikmetele. Töös osalesid veel koja liikmesorganisatsioonid, erinevate puudeliikidega ühingud, seltsid ja klubid. Paranes osalejate tervislik seisund ja meeleolu, mis võimaldas nautida loomisrõõmu, taastada elu - ja töötahet.

2014.a toimusid järgmised üritused/tegevused:

- Ravivõimlemine, loovusring 03.01.2014 - 31.05.2014, 01.09.2014 - 30.12.2014, 25 osalejat;
- Loeng "Tervislik toitumine" 26.02.2014, 50 osalejat;
- Mälumängu I-IV voor, märtsist novembrini 2014, 21 osalejat;
- Kabe, male, koroon - veebruar, märts, aprill, september, oktoober, november, detsember;
- Teabepäevad - aprill, mai;
- Jaanipäeva piknik - 19. Juuni;
- Koolitusreis Haapsallu – august,.
- Rahvusvaheline puuetega inimeste päev - 5. Detsember;
- Ansambel Elurõõm harjutused ja esinemised;
- Jõulupidu.

Eesti Afaasialiit

Eesti Afaasialiidu tegevus 2014.a hõlmas ühingu juhtimist. Afaasialiidu juhatus ja vabatahtlikud töötavad Afaasialiidule kuuluvas "Pesarimaja" taastuskodus Tallinnas Maarjamäel, Kase 25A.

1. Juhatus ülesanneteks on:

- Afaasiaga inimeste esindamine ja nende huvide kaitsmine
- Üldsuse teavitamine afaasiast ja peaaegu- ning kõnekahjustusega inimeste probleemistikast

2. Afaasialiidu liikmetele ja laiemale sihtgrupile suunatud tegevus on:

- Afaasialiidu liikmete ja laiema sihtgrupi teavitamine neid puudutavatest ja nende huvi pakkuvatest poliitilistest otsustest, seadustest, teenustest, ravi-, terviseedenduse-, retsidiivide ennetamise ja rehabilitatsiooni võimalustest.
- Töötalgud kevadel ja sügisel, aastapäevaüritus, traditsioonilised aiapeod mais ja septembris. Afaasialiidu Viimsi suurürituse ettevalmistamine, läbiviimine, aastalõpu/jõulude tähistamine „Pesarimajas“.
- Puudespetsiifiline nõustamine ja individuaalne juhendamine vastavalt vajadusele.

3. Afaasiaga inimeste maakondlike tugigruppide töö koordineerimine, maakonnaühingute huvide esindamine üleriigilisel tasandil.

- Maakondade aktivistide, organisatsioonide koordineerijate ja Cognues materjalide seminari läbiviimine.

4. Afaasiaga inimeste eneseabigrupid tegutsevad Tallinnas, Rakveres, Võrus, Pärnus, Paides, Tartus.

5. Regulaarne huviharidus, suhtlemine ja terapeutilised tegevused. 2014. aastal toimus Tallinnas 18 "Afaasiaklubi" erinevatel terviseedenduslikel või huvihariduslikel temadel, maakondades toimusid teavitus-teraapiagruppide kogunemised 1 - 2 korda kvartalis.

6. Piloteerimisel on lisaprojekt „Töö Taastab (TT)“, mille käigus on koostatud programmi TT metoodika, läbi viidud 12 toimetuleku õppepäeva 10-liikmelisele afaasiaga inimeste grupile.

7. Taastuskodu „Pesarimaja“ korrashoidmiseks on vabahtlike panustajate kõrval töövõtulepinguga osakoormusel tööle võetud 2 inimest - pesarimaja peremees ja perenaine.

Afaasialiidu liikmete huvihariduse ja teavitamise raames läbiviidud "Afaasiaklubide" teemad 2014 .a I poolaastal olid: "Vana ja uus kalender", "Ulme ja reaalsus", "Ester Lepiku mälestuseks", "Eesti sünnipäev", "TITANIC: lugu, leiud, legendid" , "Lihavõtte pühadest", "Liikumine terviseks", „Tervistavad tegevused õues“.

2014.a II poolaastal olid teemadeks: "Mürk toidunõudes", "Muusika - mõjuallikas", "Töövõimereform - poolt ja vastu", "Arst kui partner", "Õhk puhtaks. Kas toaõhk võib olla saastunud?", "Miks suu kuivab? Kas suus on kõik korras?", "Verevalumite foorituled. Millal pöörata verevalumitele suuremat tähelepanu?". Klubiüritustel osales 5 - 12 inimest, suhtlemine ja teavitustegevus viidi läbi logopeedide poolt. Ettevalmistamises ja läbiviimises osalevad afaasiaga inimesed selleks, et parandada toimetulekuoskusi.

„Teeme ära“ talgute käigus tehti aiatööd, plangu puhastamist ja värvimist, aknaraamide ja plekkide puhastamist, toitlustamist jms tegevusi. Hooaja lõpuüritusel ja aastakoosolekul tehti kokkuvõtteid toimunud tegevustest, koguti tagasisidet, kuulati aruandeid, seati sihte järgnevateks tegevusteks.

Afaasialiit osaleb aktiivselt veebikeskkonnas www.koneravi.ee arendatava harjutustiku loomises. Lisaks Afaasialiidu kodulehel pidevalt afaasia kohta käiva teabe arendamisele annab Afaasialiit infosisendi ka logopeedide Liidu kodulehel www.elu.ee ja TÜ algatatud kodulehel www.insult.ee. 2014.a septembrist algas Eesti Afaasialiidu projekt "Töö taastab", mille käigus on välja töötatud esialgne metoodika afaasiaga inimeste rehabilitatsiooni, toimetulekuõppe ja päevahoiuprogrammile. Alates 1. oktoobrist on selle projekti käigus läbi viidud 12 grupitöö päeva ja üks päev koos kõikide osalejate pereliimetega. HMN-le on esitatud taotlus ka jätkuprojekti läbiviimiseks, et leida programmile "Töö taastab" optimaalne vorm.

Eesti Allergialiit

Eesti Allergialiit koordineerib Tallinna, Tartu, Saaremaa ja Järvamaa allergiaühenduste tööd. Korraldame allergiaalaste infomaterjalide väljaandmist ja teadvustame elanikkonnale aktuaalseid allergiaga seotud probleeme. Haigete elukvaliteedi parandamiseks teeme koostööd allergiahaigetele sobivaid tooteid tootvate ja vahendavate firmadega, oma kodulehe ja trükiste kaudu tutvustame neid inimestele. Kuna allergia levimus tõuseb, korraldame haigete ja pereliikmete koolitust haigusnähtude ärahoidmiseks ja raskete haigusvormide ennetamiseks. Patsiendiõpetus on kogu maailma allergiaühenduste valitsev tegevussuund.

Allergianõustaja annab iga päev telefonikonsultatsioone ja vastab tööpäeviti kodulehe kaudu saabunud küsimustele. Olulisemateks teemadeks on allergiliste reaktsioonide esmaabi, toitumise küsimused, haigusnähtude tõlgendamine, info hüpoallergiliste toodete kohta ja kevadperioodil õietolmu allergiaga seotud probleemid. Küsimusi esitatakse ka erinevate allergiahaigetele sobilike toodete kohta (voodiriided, tolmulesta tõrjevahendid, remondimaterjalid). 2014. aastal oli telefoni pöördumisi 257 ja meiliga 189. Haigetele on probleemiks allergoloogi konsultatsioonile pääsemine. Sotsiaalministeeriumi poolt allergoloogi eriala kaotamine on põhjustanud spetsialistide arvu vähenemise. Kuigi tänaseks on eriala taastatud, võtab uute spetsialistide ettevalmistamine aastaid ja vahepeal jõuavad seni töötanud minna pensionile. Kahjuks pole ka perearstide silmaring allergia küsimustes eriti lai. Nõustaja peab andma seletusi raviskeemide ja uurimismeetodite kohta ning selgitama spetsialisti konsultatsioonile pääsemise võimalusi.

- Aprillis ilmus «Tervisplussi» lisaleht «Nõges, nahk ja nõgestõbi», milles 6 autorit selgitavad nõgestõvega seonduvat. Tegemist on esimese eestikeelse nii põhjaliku õppematerjaliga. Tiraaz oli 23000 eks, millest 1000 tk. jagatakse haigetele, pere- ja allergiaarstidele. Tagasisidena teame, et materjal on populaarne, sest nõgestõve näol on tegemist keerulise probleemide ringiga.
- Kodulehe arenduseks valmivad õppematerjalid piima- ja munaallergia kohta. Nendele toitumisele esineb lastel kõige enam toiduallergiat ja kuna tegemist on lapsea jaoks oluliste ainetega, siis peab ka teadma, kuidas elada muudetud menüüga.
- 12.08.2014 toimus Järvamaal maakonna haigete koolitus «Eneseabi päev», kus osales 54 inimest (haiged ja nende pereliikmed). Käsitleti stressi mõju tervisele ning keha - meele seoseid. Toimusid sportlikud mängud. Saaremaa haigete koolitus toimus teemal

«Tervis ja heaolu - kuidas seda luua». Teema oli väga huvitav ja kasulik, et haiged suudaks vaatamata oma terviseprobleemidele kogeda elus rohkem rõõmu ja rahu.

Õietolmuseire algas 2014. aastal veebruaris - märtsis. Jälgiti 18 õietolmu esinemist 5 vaatluspunktis. Õitsemisperiood oli sel aastal olnud väga pikk ja keeruline ning põhjustanud patsientidele hulgaliselt probleeme. Tallinna, Tartu, Kuressaare, Jõhvi ja Pärnu vaatluspunktide andmed uuendatakse Eesti Allergiliidu kodulehel iga päev. Novembris esitati vaatluste lõpparuanne, kus oli üksikasjaliselt kirjas kogu seireperioodi tegevus. Seda aruannet on võimalik lugeda EAL koduleheküljel. Meile annab abi ka vabatahtlik fenovaatleja, kes elab Turba-Riisipere piirkonnas ja annab ülevaateid Lääne - Harju piirkonna taimede õitsemisest. See on tõhus abi haigetele. Viimastel aastatel on seire olnud projektipõhine, mis ei anna haigetele kindlust, et neile vajalikud andmed on igal aastal saadaval. Oleme korduvalt pöördunud Sotsiaalministeeriumi poole. Viimasele pärimisele vastati, et seirega peab tegelema Keskkonnaministeerium ja ootame vastust, kas 2015.a jätkub seire eelarve põhiselt või oleneb jätkuvalt Keskkonnainvesteeringute Keskuse ametnike suvast.

Aasta jooksul on kodulehte külastatud 60538 korda. Kõige aktiivsemad kuud on aprill, mai ja juuli, kus on iga kuu üle 6000 külastuse. Need on ka kõige intensiivsemad õitsemise kuud. Allergialiidu volikogu tegeleb allergikutele sobivate toodete ja materjalide otsimisega ning tutvustab leitud oma kodulehel.

2014. aasta novembris loodi Lääne- Virumaa allergiahaigete ühendus, EAL juhatus on lubanud toetada ja abistada nende tegevust.

Eesti Rahvusringhäälingus oli 2014. aasta aprillis saade õietolmu allergiast, mais venekeelses kanalis vestlus õietolmust ja juunis kodutolmulestast. Septembris ilmusid artiklid vanurite allergiaprobleemidest ajakirjas «60 pluss» ja ajalehes «Järvamaa Teataja».

Eesti Autismiühing

Eesti Autismiühingu tegevus 2014. aastal oli suunatud jätkuvalt puudespetsiifilisele teavitustegevusele. Valdav osa tegevustest oli seotud autismispektri häirete temaatika tutvustamisega nii avalikkusele kui ka erinevatele sihtgruppidele.

Koolitused erinevatele sihtgruppidele autismispektri häirete teemadel toimusid Kambjas, Sael, Agrenska Sihtasutuse perelaagris, Tartu Maarja Tugikeskuses, Viljandis ja Jõgeval.

2014. a I poolaastal esineti TÜ Lastekliiniku seminaril „Puudega laps peres“.

Osaleti Eesti Puuetega Inimeste Koja üldkogul ja koolitustel.

Läbi aasta toimusid lapsevanemate psühholoogilised nõustamised kliiniliste psühholoogide juhendamisel.

- 2014. a veebruaris toimus Tartus „Autismutoopia 2“, kus kohtusid paljud lapsevanemad ja spetsialistid, et kaardistada probleeme ja otsida lahendusi.
- Märtsis anti pidulikult üle HEV koolidele ja lasteaedadele Boardmakeri programmid, mis olid soetatud NATO Charity Bazaari toetuse vahendusel.
- Mais toimus EAÜ korraline üldkoosolek Tartus.
- Juulis toimus perede väljasõit Vembu-Tembumaale.
- Oktoobris toimus juba IV Eesti-Hollandi autismlane sümposium "Ole arusaadav", millel jagasid infot ja kogemusi nii Hollandi kui ka Eesti autismivaldkonna spetsialistid.
- Oktoobris osaleti Kopenhagenis Põhjamaade autismiorganisatsioonide iga-aastaselt kokkusaamisel.
- Detsembris toimus perede jõuluüritus Luunjas Saksa Ratsatalus koos ratsutamise ja vankrisõiduga.

2014.a I poolaastal kirjastati S.Schäferi raamat „Tähed, õunad ja kumer klaas“ ning C.de Bruini raamat „5 küsimust“, II poolaastal alustati vanemate lugude kogumisega, et kokku panna "Meie laste lood 2".

Veebilehte www.autismeesti.ee täiendati aastaringselt puudespetsiifilise ja ühingu tegevust puudutava info ning uute materjalidega.

2014.a tegevuste põhiteema oli jätkuvalt autismispektri häirete spetsiifiline teavitamine, sellest lähtuti oma tegevuste planeerimisel ja korraldamisel. Kuna autismispektri häirete diagnostilised numbrid suurenevad jätkuvalt ning lähitulevikus kavandatakse ka Euroopas üle minna uutele diagnostikakriteeriumitele, siis on vajalik selgitada puude olemust nii lapsevanematele kui ka kõikidele spetsialistidele. Samuti on oluline laiema avalikkuse kaasamine ja autismitemaatika tutvustamine.

Tähtis on tegeleda perede igapäevaelu ja positiivse ellusuhtumise toetamisega, selleks on nii ühiste lõõgastusvõimaluste pakkumine kui ka erinevat infot ja samas ka puhkusevõimalusi pakkuvad koolitused peredele. Koostöö teiste mittetulundusühingutega on samuti olnud oluline, sest ühiste eesmärkide saavutamise aluseks on ühised arusaamad ja ühine tegevus.

2014.a on rohkem püütud tegeleda ka ühiskonna koolitamisega, seda nii läbi avalikkusele suunatud annetuskampaaniate kui ka osalemistega erinevates heategevusüritustes.

Eesti Diabeediliit

2014.a tegevus toimus 4 etapis kvartalite kaupa. Sihtgrupile korraldati üle-eestilisi üritusi, toimus 2 konverentsi, 1 seminar, lapsdiabeetikute koolitus ja rehabilitatsiooni laager, anti välja aastabülletään Diabetes, tiraaž 5000 eksemplari, mis jagati üle Eesti tasuta. Samuti toimusid regulaarsed kohtumised allorganisatsioonidega (20 allorganisatsiooni), osaleti lektorina maakondlike diabeediorganisatsioonide koolituspäevadel, toimus pidev ja tihe koostöö allorganisatsioonidega, tagamaks diabeedi võrgustiku toimimise üle vabariigi.

Pideva koolituse ja toimetulekuõpetusega paranes resultatiivne enesekontroll ja toimetulek. Arenes diabeetikute arusaam diabeedist kui haigusest ja puudeliigist ning kinnistus enesega toimetuleku vajadus. Järjepidev koolitus on ainuke vahend tagamaks diabeetikute toimetuleku igapäevase eluga. Vähenes hiliistüstuste teke ja seega ka töövõime kaotus. Paranes diabeetikute tööhõive, elukvaliteet ja igapäevane toimetulek. Seltsidesse koondunud diabeetikute koolitustase ja enesega toimetulek on märgatavalt parem kui organiseerimatutel diabeetikutel.

Eesti Epilepsialiit

Liidu 2014. aasta tegevus keskendus suurel määral 2013. aasta lõpul valminud arengukava täitmise planeerimisele. Jätkati nii traditsiooniliste ürituste korraldamisega kui ka arendati koostööd arstide erialaseltsidega. Kõigi planeeritud tegevuste ühine eesmärk oli aidata kaasa epilepsiahaigete elukvaliteedi tõstmisele, arendada ühiskondlikku aktiivsust ning täita oma põhikirjalisi ja arengukavas planeeritud eesmärke. Kevadel toimus juhtidele ja tugiisikutele mõeldud koolitus, mis keskendus epilepsiahaigete nõustamisele tööhõive teemadel. Samuti viidi kevadel arengukava koostamise projekti raames esmakordselt läbi liidusisene rahulolu-uuring ning alustati koos Eesti Lasteneuroloogide Seltsiga ettevalmistustööd 2015. aastal toimuva rahvusvahelise konverentsi korraldamiseks. Viimase puhul selgusid mitmed probleemid, mistõttu projekt jäi venima ning planeeritud kulutused omavahenditest tehakse 2015. aastal. Hoolimata tekkinud probleemidest konverents toimub ja kõik planeeritud tegevused viiakse ellu. Juuni viimasel nädalavahetusel toimus Eesti Epilepsialiidu laager. Laagri põhilisteks teemadeks olid töövõimereform ja epilepsiahaigete tööhõive, toimusid töötoad ja ühisarutelud. Augustis toimus ühisseminar Soome EL-ga, mille eesmärgiks oli arutada koostöö võimalusi. Ühe võimalusena nähti epilepsiahaigete noorte omavahelist läbikäimist ja ühisprojektide läbiviimist. Septembris alustati infopäevadega, neist esimene toimus kahe ühingu - Viljandi ja Võru - ühises koostöös. Teabepäevi viidi läbi üle Eesti, teemadeks internetiturvalisus ja arvutikasutamine üldises plaanis, teraapiakoorte abi epilepsiahaigetele lastele, epilepsia ja tervislikud eluviisid jm.

Koolitus. Koolituse, millest võtsid osa ühingu juhid ja tugiisik, käigus käsitleti põhjalikult epilepsia spetsiifikat, mis mõjutab otseselt epileptiku tööle saamise võimalusi. Lisateemana käsitleti tööohutust ja ametikohti, mis ei ole epileptikule haigusest tingituna sobivad. Koolitusel räägiti ka töövõimereformist, kuid selle põhjalikum käsitus jäeti ära, kuna vaidlusaluseid teemasid seoses reformiga oli riigi tasandil mitmeid. Koolitus oli üles ehitatud seminarivormile, kus oluline osa oli meeskonnatööl. Koolituse viisid läbi ühingu esindajad, kes olid antud teemadega varem kokku puutunud ning ka ühe varasema samateemalise koolituse läbi viinud. Positiivseks tuleb lugeda koolituse tulemusena inimeste teadlikkuse kasvu ning ühingu aktiivsust võtta tööhõive temaatika infopäevade päevakorda. Samas on selge, et pärast reformiga seotud seaduste vastu võtmist tuleb viia läbi veel üks koolitus samadele inimestele, et täpselt selgitada TVK reformi spetsiifikat, töövõime määramise meetodikat jne.

Arengukava projekti lõpetamine. 2014.aastaks kinnitati juhatuse ja allorganisatsioonide poolt kolme aasta arengukava (<http://www.epilepsialiit.ee/index.php/mtue-epilepsialiit/24-arengukava>). 2014. aasta algul viidi esmakordselt läbi rahulolu-uuring, mille täpsemaid tulemusi kodulehel liikmete otsuse alusel ei avaldata, küll tutvustati neid juuni lõpus toimunud laagris. Uuringus uuriti rahulolu nii liidu kui ka ühingute tööga, lisaks esitati küsimusi eesmärkide täitmise osas. Tulemused olid rõõmustavad: liidu tegevusega oli väga rahul 80%, ühingute tegevusega 87% vastanutest. Küsitluse tulemusena selgus, et olulist tähelepanu tuleb pöörata koostöö arendamisele teiste organisatsioonidega, sh arstide esindustega. Enam tunti vajadust lihtliikmete kaasamise järele plaanide koostamisel, seda ennekõike liidu tasandil. Otsustati jätkata juba traditsiooniks saanud üritustega, nagu laager ja infopäevad. Küsitluse läbiviimine oli positiivne kogemus projekti meeskonnale. Kuna ühingutesse kuulub palju kergema ja raskema vaimupuudega inimesi, kelle aktiivne kaasamine on samavõrra oluline võrreldes teistega, siis kindlasti on vajalik parandada meetodikat. 2014.a küsitlus viidi läbi veebipõhiselt, paraku pole see jõukohane kõigile, mistõttu tuleb läbi mõelda 2016.a läbiviidava küsitluse täpne teostamine.

Suurlaager ja kunstilaager. Suurlaagri töötoad keskendusid töövõimereformile ja epilepsiahaigete tööhõivele. Kuna reform puudutab kõiki puuetega inimesi ja kroonilisi haigeid, oli vajalik läbi mõelda ja arutada nii meie inimeste kui ka organisatsiooni roll reformis ning mõju meie puudegrupi inimestele. Ühtlasi kaaluti liidu ja allorganisatsioonide võimalusi oma liikmete toetamiseks ja aitamiseks. Laagris anti ka ülevaade lõppenud arengukava projektist ning tehti plaane järgmiseks eelarveperioodiks.

Ühisseminar Soome EL-ga. Ühisseminar toimus eesmärgiga arendada sõprussuhteid Soome EL-iga, arutada ühisürituste võimaluste üle ja teha plaane edasiseks. Seminari lõpptulemusena jõuti ühisele seisukohale, et vajalik on leida võimalusi kogemuste vahetamiseks ja ühisürituste tegemiseks. Vastavate teemadega jätkatakse 2015. aasta mais, kui Soome EL liikmed osalevad rahvusvahelisel konverentsil ning Eesti EL liikmed Soomes toimivas noortelaagris.

Teabepäevad. Toimus 8 teabepäeva. Teabepäevade teemad valisid EEL allorganisatsioonid, kellelele jäi ka nende korraldamise põhivastutus. Teemadeks olid internetiturvalisus, arvuti kasutamise oskus, teraapiakoerad ja epilepsia, epilepsia ja ohutus ning tervislikud eluviisid. Kaks teabepäeva olid pühendatud täielikult epilepsiale, tema etioloogiale ja ravile.

Eesti Fenüülketonuuria Ühing

2014. aasta oli Fenüülketonuuria Ühingu 20. tegevusaasta ja seda võib pidada igati kordaläinuks ja omanäoliseks.

Aprillikuus toimus koostöös Tartu Ülikooli Kliinikumi Geneetikakeskusega rahvusvaheline konverents, millest võtsid osa spetsialistid erinevatelt elualadelt ning toimus elav infovahetus ning diskussioon spetsialistide ning patsientide ja nende pereliikmete vahel.

Suvine kokkusaamine leidis aset seekord kolmepäevase väljasõiduga Hiiumaale. Ühine dieettoidu valmistamine ja uute dieetoiduretseptide ning toiduvalmistamise nippide jagamine rikastas oluliselt kõigi laagrist osavõtnute teadmisi selles valdkonnas.

Detsembrikuus toimus kolmepäevane talveseminar koos aktiivse sportliku tegevuse ja samuti dieettoitumisalaste teadmiste täiendamise alal. Seminarist võttis osa meie ühingu uus toitumisterapeut, kes jagas rohkeid näpunäiteid osalejatele. Samuti toimusid praktilised tegevused, mille käigus katsetati uusi retsepte (üleslaaditud meie uuel kodulehel) ja aktiivsed kehalised tegevused.

11.04.-13.04.2014 toimus Tartus AHHA keskuses FKÜ rahvusvaheline konverents, kus toimusid ettekanded spetsialistidelt ning FKÜ ühingu liikmetelt. Konverents leidis kajastamist ajalehes „Postimees“ (<http://tartu.postimees.ee/2755612/konverentsil-raagib-oma-loo-patsient>). Konverentsil olid kavas ettekanded erinevatelt lektoritelt. Vaadati tagasi eelnevale ühingu tegevusele, samuti vaeti üheskoos teemasid ja haigusega seonduvaid kitsaskohti mitmel tasandil - nii spetsialistide kui patsientide vaatevinklist. Seati sihte tulevikuks dieedi osas, eelkõige kordi kallimate dieettoiduainete riigipoolse kompenseerimise korra võimalikkusest. Ettekandega esines professor Estela Rubio, Maastrichti Ülikooli Kliinikumist, kes on hetkel galaktossemia diagnoosiga patsientide ja spetsialistide grupi eestvedaja Euroopas. Sotsiaalministeeriumi ravimiosakonna nõunik Katrin Pudersell pidas ettekande, kus käsitles riigi ravimipoliitikat ja selle seost dieettoiduainetega. Dr Kairit Joost PhD ja dr Karit Reinson käsitlesid fenüülketonuuriaga seonduvaid uuemaid ravisuundi, samuti vastsündinute skriiningut. Külalised Leedu Fenüülketonuuria ühingust esitlesid oma sealse ühingu tegemisi, töid välja sarnasusi ja erinevusi võrreldes Eesti Fenüülketonuuria ühinguuga. Meeldejäáva ettekandega esines täiskasvanud noor fenüülketonuuriaga patsient Maria Tšerepaha ja tõestas, et õige ja täpne dieet on peamine elukvaliteedi alus. Konverents lõppes ühise

vabaajategevusega Aura veekeskuses, kus ühingu liikmed suhtlesid ja vahetasid kogemusi ühises ringis.

15.08.-17.08.2014 toimus Fenüülketonuuria Ühingu ühine väljasõit ja ekskursioon ning eritoidulaager Hiiumaal. Sõideti ühise tellitud bussiga, mis alustas sõitu Tartust. Suvisest laagrist võttis osa 43 ühingu liiget. Valmistati koos eritoitu, katsetati uusi retsepte, omandati uusi oskusi nii teoreetiliselt kui praktiliselt. Toimus bussiekskursioon, kus tutvuti saarega ja käidi koos giidiga huvitavates Hiiumaa paikades. Toimusid ühingu endi noorte poolt korraldatud ühised vabaajategevused, samuti elav suhtlus ja infovahetus kõigi liikmete vahel. Pildimaterjal sellest sündmusest on üles laaditud ühingu kodulehel www.pku.ee.

Aasta viimane suurem kokkusaamine ja ühingu talvelaager toimus 5.12.-7.12.2014 Põlvamaal Cantervillas. Osalemas oli 51 ühingu liiget. Kolm päeva aktiivset ühistegevust sisaldas endas ühingu liikmete üldkoosolekut, toitumisterapeut Siret Saarsalu loengut ja praktilist tegevust, aktiivset sportlikku liikumist vabas õhus ja käelist tegevust, kus valmistati ühiselt õhtuseks maskiballiks maske ja kujundati ajastule vastavat riietust ning kombeid. Vanu tantse oli õpetamas tantsuõpetaja Diana Põlvast Rosma koolist ja ühiselt õpitud tantsud ning mängud jäid osavõtjate hinge soojendama kogu talveks.

Vt. link https://www.youtube.com/watch?v=B7pTIFyvM_I

Ühingu juhatus kohtus omavahel kahel korral koosolekuna ja kordades rohkem telefonitsi ning meilitsi infot ja ettepanekuid vahetades. Ühingu kaks koosolekut liideti suuremate ürituste ja kokkusaamistega, kuna ühingu liikmetel on parem kokku saada ja ühist aega leida koosoleku pidamiseks ürituste käigus. Terve aasta jooksul on info edastamine toimunud uue ühingu veebilehe kaudu. Ühingu koduleht on suureks abiliseks ühingu liikmetele info jagamisel aga samuti uutele diagnoosiga patsientidele eritoidulase esmase teabe saamiseks ja uue info edastamiseks.

Eesti Hemofiiliaühing

Ühingu 2014.a tegevus on suunatud hemofiiliahaigetele ja teistele kaasündinud veritsushaigustega patsientidele (Hemofiilia A, hemofiilia B diagnoosiga haiged, von Willebrandi haiged, haruldasema hüübimisfaktori puudulikkusega haiged) ja nende pereliikmetele, kes puutuvad samuti haigusega kokku ja peavad arvestama selle eripäraga.

Tegevuse põhieesmärgiks on aktiveerida puuetega (veritsushaigustega) inimesi osalemaks aktiivselt ühiskonnas parema rehabilitatsiooniteenuse kättesaadavuse kaudu. Kaasündinud veritsushaigusega patsientide rehabilitatsioon hõlmab nii sotsiaalset, psühholoogilist kui ka füüsilist rehabilitatsiooni. Hemofiilia või mõne teise veritsushaiguse omapära on sageli põhjuseks, miks rehabilitatsiooniasutused ei soovi nende haigetega tegeleda, kuna neil puudub vastav väljaõpe ja kogemus. Samuti on laialt levinud hirm veritsushaigusega patsientidega tegelemise ees. Tegevus on suunatud nii hemofiiliahaigetele, teistele veritsushaigustega patsientidele kui ka rehabilitatsiooniasutuste töötajatele, keda kutsutakse osalema ühingu poolt organiseeritud üritustel, et parandada nende teadmisi hemofiiliast ja arendada pikaajalist koostööd. Ravi kättesaadavuse parandamiseks hemofiiliahaigetel korraldab ühing täiendavaid õppepäevi süstimise koolituse eesmärgil. Koolituspäev on mõeldud kaasündinud veritsushaigustega patsientidele ja nende pereliikmetele. 2014. aastal on planeeritud toetada noorte veritsushaigusega patsientide toimetulekut ja rehabilitatsiooni spetsiaalselt neile mõeldud rehabilitatsioonilaagriga.

Tegevuse üheks eesmärgiks on ka avalikkuse teadlikkuse tõstmine veritsushaigustega patsientide elust ning haigusega seotud probleemidest. Samuti on eesmärgiks veritsushaigustega patsientidele kaasaegse ravi võimaluste väljaselgitamine (konverentside info) ja hematoloogide toetamine parima ravi taotlemisel.

2014. a I poolaastal elluviidud tegevused:

- Õppepäev Tallinna Lastehaiglas 08.03.2014. Osales 35 inimest;
- Ühingu üldkoosolek Jäneda mõisas 19.04.2014. Osales 32 inimest;
- Osalemine WFH konverentsil Melbournis 08.05. - 16.05.2014. Osales 1 inimene;
- Toimusid ettevalmistused suveseminariks ja noortelaagriks;
- Tasuti WFH ja EHC liikmemaks.

III kvartalis elluviidud tegevused:

Noortelaager 2014 Kallaste turismitalus 30.06.-06.07.2014. Osalejaid oli planeeritud rohkem. Noortel oli võimalik osaleda julgustamise eesmärgil järgmistes tegevustes: kanuumatk, seiklusrada koos seikluskoolitusega, vibulaskmine retk Pakri saarele ja Tallinna vanalinnaga tutvumine. Iga päev toimusid noorukite rehabilitatsiooni ja toimetulekuoskuste suurendamise eesmärgil füsioterapeudi konsultatsioonid - individuaalsed ja grupis; hemofiiliaõde konsultatsioonid, süstimise õpe vajajatele. Koostöö ja loovuse suurendamise eesmärgil toimusid iga päev seiklusemängud.

Suveseminar 2014 Pärnus Tervis Spaas 28.07.-31.07.2014. Osales planeeritud 60 inimese asemel 73 inimest. Huvi ühingu tegevuste vastu on oluliselt tõusnud, osales mitu uut peret. Osalejatel oli võimalik saada taastusravi protseduure vastavalt valikule, kohalikke spetsialiste juhendati veritsushaigete patsientidega toime tulema, patsientidel oli võimalik saada konsultatsiooni füsioterapeudilt ja hemofiiliaõelt. Toimusid infot jagavad loengud maksahaigustest ja eriti hepatiidist, mis levib vere ja vere preparaatide kaudu, inhibiitoritest ja nende ravist, sotsiaalsest toimetulekust veritsushaigusega. PERH-i vanemõde jagas infot ravimite kättesaadavuse parandamise kohta - ravimite jagamine verekeskuste kaudu. Viimasel õhtul toimus viktoriin ja parimate tunnustamine. Patsientidel ja nende pereliikmetel oli võimalus jagada omavahel kogemusi, sai konsulteerida hemofiilia arstidega.

Kohtumine sotsiaalministeeriumis Dagmar Rüütliga 02.09.2014 veritsushaigete patsientide ravimi apteegiravimite nimekirja lisamise teemal. Osalesid veritsushaigetegelevate haiglate esindajad (PERH, TÜ Kliinikum, Tallinna Lastehaigla). Ühingu poolt oli kaasatud jurist.

IV kvartalis elluviidud tegevused:

2014.a oktoobris toimus Euroopa Hemofiilia Konsortsiumi konverents Ungaris Budapestis. Ühingu poolt osales Martin Kaal. Ettekanne toimunust esitatakse 2015.a kevadisel koosolekul Paides.

Toimusid ettevalmistavad tegevused 2015. aasta tegevuste läbiviimiseks – kohtumised ja läbirääkimised rahastajatega, juhatuse koosolekud, tegevuspaikade broneerimine EHC konverentsile Belfastis. 1 osaleja M. Kaal.

Eesti Kopsuliit

Tegevuse valdkonnaks on meditsiin, terviseedendus, kopsuhaigusi põdevate isikute elukvaliteedi tõstmine läbi kvaliteetse koolituse. 2014. aasta koolitusprogrammi teemadeks olid jätkuvalt organismi tegevusvõime säilitamine ja parandamine, oma tervisliku seisundi hindamine ning selle halvenemise ennetamine, kuna need on väga tähtsad kvaliteetse elu osad kopsuhaigustega isikutel.

2014.a viidi ellu järgmised planeeritud tegevused:

- Tervise teabepäevad, seminarid. Loengud erinevate erialade arstidelt ja teistelt valdkonna spetsialistidelt;
- Brošüüride kordus-trükk. Trükiste levitamine teabepäevadel ja kopsukabinetides, perearstide kaudu;
- Füsioteraapia/tervisevõimlemine;
- Rekreatiivne tegevus, loodusmatk-ekskursioon;
- Organisatsiooni juhtimine ja muu arendustegevus, raamatupidamis- teenuse ost, projektimeeskonna koolitamine. Halduskulud;
- Veebilehekülje haldamine.

September 2014 oli rahvusvaheline spiromeetria kuu, mille peamiseks eesmärgiks oli tõsta inimeste teadlikkust kopsude tervisest ja haigustest. Selleks propageeritakse lihtsat kopsufunktsiooni testi- spiromeetriat. Spiromeetriaga seotud üritusi peetakse üle kogu maailma ning kõikidele soovijatele tehakse professionaalsete meditsiinitöötajate poolt kopsuteste. MTÜ Eesti Kopsuliit tähistas ülemaailmset spiromeetria päeva Tallinnas Pirital mereäärse terviseraja ääres (Russalka läheduses) 6. septembril. Kopsutestid tehti 70 inimesele.

19. november 2014 oli ülemaailmne kroonilise obstruktiivse kopsuhaiguse (KOK) päev, mida Eesti Kopsuliit tähistas 22. novembril Rahvusraamatukogus üritusega, mille käigus peeti 4 loengut ning tehti soovijatele spiromeetriateste.

Eesti Kurtide Liit

Liidu tegevus toimub sotsiaalvaldkonnas.

Eesmärgiks on paremate tingimuste loomine kurtide toimetulekuks, liikmesühingute juhatuste koolitus, kurtide viipekeele ja kultuuri arendamine ja kaitsmine, kultuuri- ja puhkeürituste korraldamine.

Osalemine kurtide rahvusvaheliste organisatsioonide töös ja kurtide rahvusvahelistel kultuuriüritustel.

Kaasajastatud kodulehte www.ead.ee arendatakse paremaks infoedastuseks jätkuprojektidega. Kurdid moodustavad homogeense viipekeelse kogukonna ning kõige tulemuslikum on neid koolitada, kultuuri arendada oma viipekeelses keskkonnas ja üritustel.

Seoses SMS 112 käivitamisega 2012. detsembrist korraldati kurtidele 2014.a üle Eesti väikestes gruppides SMS 112 teenuse kasutamise praktilisi jätkukoolitusi. Töövõime reformist ja selle rakendamisest 2015. aastal korraldati teavituskoolitusi liikmesühingutes. Tegeldi kurtide kogukonna kommunikatsiooniteenuste halveneva kättesaadavusega ja püüti leida probleemidele lahendusi riiklikul/kohalikul tasandil.

Vastavalt seadustatud eesti viipekeelele on vaja seda keelt kaitsta ja arendada sõnaraamatute, õppematerjalide, õpetamise meetodika jm. toel.

2014. aastal pöörati jätkuvalt erilist tähelepanu kurtide noorte kutse- ja kõrghariduse kättesaadavusele, kurtide tööhõive, tõlketeenuse kättesaadavuse, infotehnoloogiliste küsimuste ja lahenduste väljatöötamisele ja rakendamisele.

2014.a I poolaastal elluviidud tegevuste väljundid:

21.02. - 23.02.2014 - Eesti Kurtide Liidu kohtumine Euroopa Kurtide Liidu juhatusega:

<http://www.ead.ee/379146>, http://www.ead.ee/haridus_ja_kultuur/viipe_TV

Eesti Kurtide Liidu fookus 21.02.2014, Eesti Kurtide Liidu fookus 22.02.2014

25.03.2014 - Viipekeele päevade raames läbi viidud üritus Eesti viipekeele - eesti keele veebisõnastiku esitlus EKI majas:

<http://www.postimees.ee/2738872/valmis-eesti-viipekeele-veebisonastik>,

<http://www.hm.ee/et/uudised/valminud-eesti-keele-eesti-viipekeele-veebisonastik>,

<https://www.youtube.com/watch?v=R2zOmfWyRV0>,

26.03.2014 - Eesti Kurtide Liit andis intervjuu Tallinna Heleni Kooli gümnaasiumi teemal:

<http://www.delfi.ee/news/paevauudised/eesti/delfi-video-kuulmispuuetega-laste-esindaja-soovib-kurtide-hariduse-osas-haridusministeeriumi-koostood.d?id=68363539>.

10.05.2014 - EKL aastakoosoleku läbiviimine ja arengukava vastuvõtmine:

<http://www.ead.ee/379387>.

27.05.2014 - EAS-i seminar „Ligipääsetav turism – turism kõigile“ Eesti Kurtide Liidu ettekanne:

<http://www.eas.ee/et/eas/yritused?task=displayevent&id=1713>

17.06.2014 - Puuetega inimeste ja kurtide inimeste pikett Toompea platsil:

<http://www.ohtuleht.ee/584210/toovoimereformi-vastasel-piketil-osalet-saja-inimese>.

2014.a II poolaastal elluviidud tegevuste väljundid:

Riigikogu sotsiaalkomisjoni kinnine istung, teemaks töövõimetoetuse seaduse eelnõu (678 SE) menetlemine: <http://www.delfi.ee/news/paevauudised/eesti/liikumispuudega-inimeste-liit-reformist-valitsuse-ja-huvigruppide-seisukohtad-ei-ole-lahenenud?id=69359083>.

Eesti Kutsehaigete Liit

Liidu tegevuse eesmärgiks on aidata kutsehaigetel saada teavet ühiskonnas toimuvast, tulla toime igapäevaelus, naasta tagasi tööturule, saavutada psüühiline tasakaal, tunda end ühiskonna võrdväärsete liikmetena, kasvatada ühtekuuluvustunnet.

2014.a tegevused viidi läbi koolitus- ja teabepäeva vormis, kus esinesid oma eriala asjatundjad, riigikogu liikmed, arstid, juristid. Enim pakkus huvi enesetunde ja äkksurmade teema töötervishouarstilt ja dr Kapakilt. Näidati elustamisvõtteid ja esmaabi. Oli kutsutud ka sotsiaalkaitseminister, kes aga jättis tulemata, saates 3 asendajat, kes ei meeldinud oma esinemiste poolest osavõtjatele. Tagasisidelehtedes väljendus rahulolematus, kirjutati lausa, et ametnikud hämasid ja selliseid pole mõtet enam kutsuda. Ilmselt seetõttu oli ka 2,3% osalejatest hinnanud Pärnu ürituse rahuldavaks. Varem pole kunagi sellist hinnangut veel olnud.

Eesti Laste Südameliit

Liit tegeleb südamehaigete laste peredega, kes on liidu liikmed, samas toimub ka aktiivne töö inimestega, kes ei ole koondunud liitu. Liidu eesmärgiks on parandada koostööd EPI Koja, EPI Fondi ja teiste liitude ning kodadega. Toimub liidu liikmete koolitamine ja nende teadlikkuse tõstmine südamehaigete lastega toimetulekul, tutvumine teiste puuetega inimeste organisatsioonide tööga.

Liidu tegevus 2014. aastal oli:

- Liidu koosolekute ja üldkogu ettevalmistamine ning läbiviimine (2 korda).;
- Puuetega laste, nende pereliikmete, hooldajate nõustamine sotsiaalvaldkonnas (igapäevane tegevus);
- Koostöö korraldamine ja tihendamine Eesti maakondlike puuetega inimeste ühendustega, osalemine erinevates koostööprojektides;
- Puuetega inimeste võrdsete võimaluste standardreeglite täitmise jälgimine;
- 2014.a augusti teisel nädalal korraldati Kõpus õppe- ja puhkelaager. Laagris „Rike kui elustiil“ seati eesmärgiks õpetada inimesi elus edasi elama südamerikkega, vahetati kogemusi ja õpetati vanemaid toime tulema südamerikkega lapse arendamisel ja kasvatamisel;
- 2014.a oktoobris korraldati seminarreis Põhja- Eesti rannikule - Kuremäe kloostri - Peipsi veerele, mille eesmärgiks oli teavitada vanemaid võimalustest lapse edasise ravi suhtes, kui Eestis ei ole võimalik ravi saada. Vaagiti võimaluste plusse ja miinuseid;
- 2014.a detsembris viidi läbi Jõulupäev Pärnu Terviseparadiisis südameriketega laste peredele, mille eesmärgiks oli võrdsete võimaluste tagamine südameriketega lastele, olla koos omasugustega, kes on üksteisele toeks nii jõu kui nõuga, tuua ka haige laps terviseparadiisi ning sellele järgnevale jõulupeole.

Eesti Lihasehaigete Selts

Lihasehaigused kuuluvad haruldaste haiguste hulka ning diagnooside mitmekesisuse tõttu on Eesti erinevate lihasehaiguste diagnoosidega inimesed tihtipeale info- ning nõustamispuuduses. Lihasehaigusega inimesed on väga spetsiifiline sihtgrupp, kelle probleeme ei ole tihti võimalik üldistada. Vaja on pidevalt harida nii meedikuid kui sotsiaalametnikke, vaja on tagada kindlustunne ja sarnase toetus lihasehaigusega inimesele. Aastate jooksul on järjest paranenud sotsiaalhoolekande teenused, kuid lihasehaiguste alane meditsiinilise teabe jagamine on paljuski arendatud Eesti Lihasehaigete Seltsi poolt ning peame vajalikuks jätkata seda tegevust. Selleks on:

- Traditsiooniliste kõiki liikmeid kaasavate ürituste korraldamine vähemalt kaks korda aastas (aastakoosolek kevadel ja pidulik jõululõuna aasta lõpus);
- Suveseminari või infopäeva korraldamine liikmetele rehabilitatsiooni teemal, keskendudes lihasehaigustega kaasnevale spetsiifilistele probleemidele;
- Infovahetuse korraldamine liikmetele ja teistele huvigruppidele läbi erinevate kommunikatsioonikanalite nagu infoleht, intranet, koduleht, sotsiaalvõrgustikud (FB ja Skype), telefon jms.

Eesti Lihasehaigete Selts juhindub oma töös 2014.a aastaprogrammist, mille sihtgrupiks on lihasehaiged (nii seltsi liikmed kui potentsiaalsed liikmed), nende perekonnaliikmed, meditsiinitöötajad, teised ühiskonnaliikmed.

Seltsi eesmärgid on järgmised:

- Tagada läbi baasfinantseerimise ELS-ile sihipärane ja tulemuslik tegevus;
- Tagada läbi koolitustel ja katusorganisatsioonide üritustel osalemise juhatuse liikmete teadlikkuse tõus ja motiveeritus tööks;
- Tagada transpordikompensatsioon (liikumispuudega) liikmete osalemiseks ühingu töös;
- Tagada ELS-i oma väljaannete (paberkandjal infolehe ja interneti kodulehekülje) toimimine kaasaja tasemel;
- Edastada teistele ühiskonnaliikmetele teavet seltsi tegevusest ja puudega inimeste probleemidest, algatada seltsi liikmete hulgas diskussioone olulistest sotsiaalprobleemide puudutavates küsimustes, avaldada erinevaid seisukohti ja vaateid meie

sotsiaalpoliitika arengutest, vahendada teavet meditsiiniliste uuringute tulemustest, hoida sidet nii seltsi liikmetega kui allorganisatsioonide juhtidega;

- Mõjutada avalikku arvamust puuetega inimestest;
- Pakkuda seltsi liikmetele nõustamise teenust ning sarnase tuge;
- Pakkuda seltsi liikmetele organiseeritud kahepoolset infovahetust ("Foorum", "Uudised", "Tegevused" ja "Kasulik" lingid meie kodulehel) olulistes valdkondades nagu olme ja abivahendid, seadusandlus, meditsiin;
- Suurendada pere koostööd probleemide lahendamisel, tõsta puudega pereliikme sotsiaalset aktiivsust ning kaasatust probleemide lahendamisse, toetada puudega inimese iseseisvumist, arendada enesekindlust.

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liit

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liitu (ELIL) kuulub 26 liikmesühingut üle Eesti.

ELIL on liikumispuudega inimeste ja nende ühenduste eestkostja teel barjäärivaba ühiskonna poole kaasates liikmeskonda igakülgse otsustusprotsessi. Tegevusprogrammi koostamisel on juhatus arvestanud ühingute aktiivi ettepanekuid, arvamuse saamiseks kogutakse tähelepanekuid nii küsitluste kui erinevate mõttetalgute käigus. Tegevusprogrammi täitmisel keskendutakse järgmistele tegevustele:

- Liikumispuudega inimeste ühishuvide eest seismine omavalitsuste ja riigi tasandil eri valdkondades (ligipääsetav elukeskkond, transport, haridus, tööhõive, raviteenused, kultuur, informatsioon, teenused ja toetused jne).
- Liikumispuudega inimeste väärkuse ja õiguste kaitse, liikumisvabaduse käsitlemine ühe põhilise inimõigusena.
- Annetuste kogumine abivajavate liikumispuudega laste ja täiskasvanute toetamiseks nende parema toimetuleku kindlustamisel.
- Liikumispuudega inimestele võimaluse andmine avaldada arvamust, algatada diskussioone erinevates eluvaldkondades (ELILi kodulehekülje infofoorum, meililist, Facebook, infopäevad). Liikmelisuse suurendamine.
- Avaliku arvamuse kujundamine, suhtlemine pressiga, ELILi ja ühingute tegevuse ja eesmärkide tutvustamine.
- Liikumispuudega inimeste teadlikkuse tõstmine neid puudutavates valdkondades. Liikmesühingute aktiivi koolitamine ja suunamine oma piirkonna (liikumis)puudega inimeste eestkostjaks ja partneriks omavalitsusorganitele.
- Liidu liikmete sotsiaalne rehabilitatsioon läbi kultuuri- ja ühisürituste.
- Koostöö Eestis tegutsevate puuetega inimeste organisatsioonidega.
- Koostöö kodanikeühenduste, avaliku- ja ärisektori institutsioonidega.
- Koostöö Eesti seadusloome- ja valitsusorganitega invapoliitika kujundamisel Eestis.
- Rahvusvahelise koostöö jätkamine sõsarorganisatsioonidega (Soome, Rootsi, Leedu, Läti jt).
- Liikumispuudega inimestele vajalike projektide koostamine ja läbiviimine.
- Teenuste osutamine ja koolituste korraldamine liidule rahaliste omavahendite hankimiseks.

1. Kord kuus (v.a. juulikuu) tuleb kokku **ELILi juhatus**, et arutada ELILi programmi täitmist, tegevust võetud eesmärkide täitmisel, püstitada uusi eesmärke, arutada päevakorras olevaid aktuaalseid invapoliitilisi küsimusi, kujundada liidu seisukohti. Juhatus koostab tegevuskava nii pikemaks kui lühemaks perioodiks. Üldkoosolek toimub reeglina kord aastas.

2. **Infovahetus.** Püsi- ja operatiivinfo jagamiseks kasutab liit kodulehte www.elil.ee, liikmelisti (eraldi list on juhatusel ja vabatahtlikel), Facebooki, infopäevi kohtadel, juhatuse väljasõite kohtadele.

3. **Koostöö valitsusorganite, omavalitsuste ja puuetega inimeste organisatsioonidega.** ELIL peab oluliseks osalemist puuetega inimesi puudutavate seadusandlike dokumentide väljatöötamisel ja eelnõudele eksperthinnangute andmisel (tööhõive reform, muudatused rehabilitatsiooniteenuste ja abivahendite teenuste osutamisel, erinevad märgukirjad erinevatel teemadel erinevatele omavalitsustele). ELIL peab oluliseks liikumisvabaduse problemaatikat. KOV-idega tuleb koostöö oluliselt tihedamaks muuta, kuna teenuste osutamine on suures osas pandud omavalitsuste vastutusele. Probleemide lahendamiseks tuleb teha koostööd spetsialistide tasemel.

2014.a III kvartali kuumim teema oli töövõime reformiga seonduv.

- **21.08.2014** - töövõime juhtrühma koosolek SoMis,
- **04.09.2014** - nõupidamine Eesti töötukassas,
- **13.09.2014** - hea tahte kokkuleppe arutelu SoMis,
- **14.10.2014** osalemine RK sotsiaalkomisjoni istungil,
- **20.10.2014** petitsiooni allkirjade üleandmine J. Ratasele ja peaministrile,
- **06.11.2014** tööhõivereformi kui riikliku tähtsusega küsimuse avalik arutelu Riigikogus.

Piketid selle vastu, et puuetega inimeste arvamusi üldise kontseptsiooni kohta ei arvestatud. Picketikomitee koosolekud.

- **11.11.2014** piketid kohtadel: Tallinn, Tartu, Narva, Pärnu, Viljandi, Rakvere,
- **12.11.2014** pikett Toompeal teerulli-poliitika vastu. Rohke meediakajastus. Tulemusteta osalemisspoliitika viis otsusele kandideerida kevadistel riigikogu valimistel sõltumatutena IRL koosseisus (T. Kangro, T. Sihver, T. Papp, S. Sarapuu).

4. **Koostöö äri-sektoriga.** ELIL jätkab koostööd Alexela Oil ASiga ja püüab leida teisi koostööpartnereid tööga hõivatus suurendamiseks. Sõlmitud lepingud võimaldavad liikumispuudega inimestel teha tööd kodus - osutada dispetšerteenust. ELIL otsib jätkuvalt võimalusi vahendada tööd liikumispuudega inimestele. Teenuse vahendamine võimaldab teenida ka veidi omavahendeid.

5. **Heategevusprojektid.** Lisaks suurele heategevusprojektile „Tanel Leok ja sõbrad“ (heategevuskross) on liidul käsil alati mitu väiksemat projekti, millega toetatakse liikumispuudega inimeste toimetulekut. „Tanel Leok ja sõbrad“ valiti Eestimaa uhkuseks 2014.

- **06.12.2014** Videomaterjali salvestamine, tulevikuplaanide arutamine.

6. **Portaali www.liikumisvabadus.info arendamine.** Üle-eestilise ligipääsetavuse info kogumine (äri-, riiklike ja ühiskondlike objektide ligipääsetavuse kaardistamine ja auditeerimine) jätkub nii projektidele rahastuse taotlemise kui koostöölepingute sõlmimisega.

- **12.09.2014** toimus kohtumine Päästkeskuse töötajatega, et arutada liikumispuudega inimeste õppimisvõimalusi Väike-Maarja päästekoolis ja hilisemat töötamisvõimalust neljas kõnekeskuses hädakõnede vastuvõtjana.
- **22.09.2014** käisid T. Sihver ja A. Lõoke Väike-Maarjas kaardistamas päästekooli liikumisvabadust. Raport saadeti kooli juhtkonnale, kes selle alusel alustab kohandamistöid.
- **16.10.2014** kohtumine Tallinna Täiskasvanute Gümnaasiumi direktoriga kooli liikumisvabaduse teemal. S. Reemet ja A. Lõoke käisid gümnaasiumi ligipääsetavust kaardistamas, raport saadeti koolile.

7. **ELILi liikmesühingute juhtide ja aktiivi koolitus.** Juhatus peab oluliseks liikmesühingute aktiivi koolitamist ja suunamist oma piirkonna liikumispuudega inimeste eestkostjaks ja partneriks omavalitsusorganitele. Tegevus invavaldkonnas eeldab asjakohaseid teadmisi ja kogemusi puuetega inimeste olukorrast ja vajadustest. Vaja on olla kursis uusima informatsiooniga olemasolevatest või käivituvatest kontseptsioonidest, programmidest, teenustest. Kuna ühingute juhid vahetuvad, on ikka ja jälle vaja rääkida organisatsiooni juhtimisest ja tulemuslikust toimimisest. ELIL võttis kavva viia 2014.a läbi kolm suuremat infopäeva-koolitust (teemad vastavalt ühingute ettepanekutele ja sellele, mis on antud

ajahetkel aktuaalne ja oluline). ELIL peab oluliseks koolituste korraldamist, mille kaudu leiavad liikumispuudega inimesed tööd.

8. Koolituste korraldamine. Viimastel aastatel on liit koostanud **koolitusprogramme** liikumispuudega inimeste abistamisest ja suhtlemisest erivajadustega inimestega. Sihtgrupiks on teenuseid osutavad asutused, organisatsioonid, kes puutuvad kokku erivajadustega inimestega ja vajavad sel teemal spetsiifilisi teadmisi. Koolituste korraldamist jätkatati 2014.aastal.

- **22.08.2014** - A. Lõoke ja S. Reemet viisid Toosikannul Henkel AS töötajatele läbi koolituse liikumispuudega inimeste abistamisest.
- **16.12.2014** koolitus töötukassa töötajatele liikumispuudega inimestega suhtlemisest ja abistamisest.
- **21.11.2014** toimus Astangul regabilitatsiooniteenuse-alane teabepäev. A. Lõoke andis ülevaate abivahendi spetsialisti kutse andmisest.

9. Avalikkusele suunatud üritused.

- **21.04.2014** toimus Lennusadamas Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu tänuüritus AASTA TEGU 2013, mis ühendati ELILi 25. aastapäeva tähistamisega. Traditsiooniline ELILi tänuüritus, kus tunnustatakse ja tänatakse heategijaid meenega toetuse ja abi eest eelmisel aastal. Ettepanekud tunnustamiseks teevad ühingu, lõpliku otsuse teeb juhatus. Üritusel räägivad liikumispuudega inimesed oma töödest ja tegevustest, mis teeb muret, mis rõõmu. Sihtgrupiks on liikumispuudega inimesed, avaliku elu tegelased, poliitikud, laiem avalikkus. Eesmärgiks on avalikkusele tutvustada ja rääkida tänase päeva väljakutsetest, puuetega inimeste võimalustest õppida, töötada, tunda end ühiskonnas võrdväärseks jms puudega inimeste endi silme läbi. Ürituse lõpetab kohvilaud. Enne üritust saadetakse laiali pressiteade.

10. Perelaagrid (sotsiaalne rehabilitatsioon).

- **17.-19.06.2014** toimus ELILi koolitus- ja puhkelaager Käsmus. ELILil on pikaajaline traditsioon suviste õppe-puhkelaagrite korraldamisel. Eesmärgiks on lisaks koolitusele ja infovahetamisele pakkuda liikumispuudega inimestele ja nende pereliikmetele aktiivset puhkust ja suhtlemisvõimalusi.
- **01.-07.07.2014** toimus Tõrvaaugu lastelaager „Julge elada“. Tegemist on 2007.a ELILi poolt alustatud populaarse lastelaagrite projektiga. Ka 2014.a laager toimus

Tallinna LIÜ Tõrvaugu puhkebaasis Järvamaal. Laagrist võttis osa 40 liikumispuudega last koos vanemate või isiklike abistajatega. Eesmärgiks on laste ja noorte rehabilitatsioon erinevate (sportlike) tegevuste kaudu, noorte aktiivse ellusuhtumise ja positiivse eluhoiaku toetamine, eneseületamise ja -distsipliini kasvatamine, mis aitavad oluliselt parandada edaspidist elus toimetulekut.

11. Liikumispuudega laste loodusretked 2014.a 3. ja 4. Kvartalis 2010.a alustas liit projektide kirjutamist KIKile, et saada rahastust liikumispuudega noorte loodusretkedele erinevatesse looduskeskustesse. Need on osutunud väga harivateks ja menukateks. Käidud on Nõva, Aegviidu, Oandu, Täksi ja Aimla looduskeskustes, botaanikaaias ja loomaaias, Matsalu linnuriigis ja Elistvere loomapargis. Looduskeskused teevad väga suuri pingutusi, et muuta oma rajad ja keskused ratastoolis noortele ligipääsetavateks.

- **26.09.2014** Viru rabamatk, osalejaid 10,
- **03.10.2014** Pääsküla rabamatk, osalejaid 12,
- **10.10.2014** Loodusmatk Nõva looduskeskusesse, osales 20 õpilast Haapsalu Viigi koolist.

12. Projekt Mihkel Aitsami töö- ja elulooraamatu kirjastamine HMN poolt rahastatud projekt invaajaloo grand ole man'i Mihkel Aitsami elutöö üleskirjutamiseks ja väljaandmiseks raamatuna. Elulooraamat on ühtlasi suures osas ka ELILi ajalugu. Trükkis ilmus 2014.a sügisel.

- **08.10.2014** Mihkel Aitsami 85. sünniaastapäeva tähistamine - pärja panek kalmule Metsakalmistul ja raamatu presentatsioon Riigikogus.

13. Tulevikugrupi nõustamisprogramm, milles osaleb ELILi töögrupp. Korraldab EMSL. Eesmärgiks arengukava ja tegevuskava koostamine. Töökoosolekud ja palju iseseisvat tööd.

Eesti Neeruhaigete Liit

Eesti Neeruhaigete Liit on loodud 1997.a, et koondada neeruhaigeid, neeruasendusravil olevaid ja siiratud neeruga patsiente ning nende lähedasi, jagades mitmekülgset informatiivset ja praktilist abi. Samuti kaitstakse patsientide õigusi ja informeeritakse ühiskonda laiemalt antud teemadega seotud küsimustes. 2014. aasta peaesmärk oli jätkusuutliku tegevuse jätkamine ja sellega kaasnevalt traditsioonilise suvekooli läbiviimine, lisaks toimusid regionaalsed koolitused patsientidele. ENL on jätkuvalt seotud rahvusvahelise patsiendiorganisatsiooniga CEAPIR, mis ühendab sarnaseid organisatsioone üle maailma.

Tegevuse peaesmärgiks on jätkata Eesti Neeruhaigete Liidu aktiivset tegevust, toetades läbi oma tegevuse neeruasendusravil olevaid patsiente, siiratud neeruga patsiente ning nende lähedasi.

Eesmärk on pakkuda patsientidele igakülgset tuge haigusega toimetulekul. Jätkatakse aktiivset koostööd erialaarstide ja õdedega ning tugevdatakse toimivat tugisüsteemi.

Aasta suursündmus – ENL suvekool on tõestanud oma järjepidevust ja vajalikkust, seal saavad kokku nii abivajajad kui toetajad. 2014.a suvekooli raames toimus keraamika töötuba, külastati seiklusparki, peeti spordivõistlusi ja informatiivseid vestlusi toimetulekuks. Kõik osalejad olid haaratud aktiivsest liikumisest. Regionaalsed koolitused on harivad ja silmaringi laiendavad.

ENL jätkab koostööd rahvusvahelisel tasandil organdoonorlusega seotud organisatsioonidega ja on jätkuvalt CEAPIRi liige.

Eesti Parkinsoniliit

Toimused liidu üritused:

- Põlva 1. Infopäev,
- EPL talvelaager seltsi liikmetele.
- Koolitused seltside aktiivile ja juhtidele 2 korral.

Üritused möödusid aktiivselt ja ladusalt.

Eesti Pimedate Liit

Eesti Pimedate Liit on nägemispuudega inimeste ühingute ja nägemispuudega inimestega tegelevate ühingute ning sihtasutuste katusorganisatsioon. Liidu eesmärk on kaitsta nägemispuudega inimeste huve, esindada nägemispuudega inimesi riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil.

EPL on liikmesühingute koostöö ühendavaks lüliks - Liit korraldab oma liikmetele koolitusi, annab välja infolehte „Valguse Kaja“, osaleb rahvusvaheliste nägemispuudeliste organisatsioonide töös, korraldab üleriigilisi kultuuriüritusi ja muid eesmärgipäraseid koosolekuid-kokkusaamisi. See kõik on vajalik nägemispuudega inimeste ühiskonda kaasatuse parandamiseks ja info ning abi kättesaadavamaks muutmiseks.

Ajakirja „Valguse Kaja“ väljaandmine. 2014.a ilmus ajakiri "Valguse Kaja", tiraaž 1600 eks. Ajakiri on suunatud nägemispuudega inimestele ja avalikkusele laiemalt, et tutvustada nägemispuudega inimeste tegevusi. Huvi uuenenud ajakirja vastu on väga suur. Ajakiri on nägemisjäägita inimestele kättesaadav EPL-I kodulehel ja Pimedate Raamatukogust helikandjal.

- Koolituse “Aita ennast ise” korraldamine eesti ja vene keeles. 19.11.-20.11.2014 toimus Jänedal koolitus "Aita ennast ise". Toimetuleku koolituse viis läbi rehabilitoloog Anne Kõiv, stressi maandamisest pidas loengu Arvu Sarv. Käelist mootorikat õpetas Eda Sarv, juht- ja abikoeri tutvustas SA Juht- ja abikoerte kool. Osales 31 hiljuti nägemise kaotanud inimest.
- Eesti Pimedate Liidu puhkpilliorkestri kontsertreis toimus 31.05.-01.06.2014, sihtkohaks Audru ja Pärnu. Reisil osales 31 inimest, orkester esines avalikkusele Pärnu Elizabethi kirikus ja Audru kirikus.
- Välissuhtlus- Eesti Pimedate Liidu välissuhete komisjoni esimees Monica Lõvi osales aktiivselt Euroopa Pimedate Liidu töös.
- Eestvedajate koolituse raames toimus kahepäevane 10.-11.12.2014 seminar Viimsi Spas, osales 16 inimest ja töökoosolek toimus 17.06.2014, osales 12 inimest. Seminaridel kavandati Eesti Pimedate Liidu ligipääsetavuse standardite väljatöötamise strateegiat, töö toimus gruppides, teostati ka EPL-i eneseanalüüs.

- Kultuurifestival toimus 27.08.2014 Nelijärve puhkekeskuses. Esinesid 11 ansamblit/esinejat. Suvepäeval osales 14 liikmesühingut, kokku osales suvepäeval 232 nägemispuudega inimest.
- Valge Kepi päeva raames korraldatud tänuseminar toimus 16.10.2014 Tallinna Õpetajate Majas, osales 53 inimest. 2014. aastal oli teemaks "Ligipääsu suunas". Loengutega esinesid maastikuarhitektuuri doktorant Kati Soonvald ja ERM-ist Viljar Pohhomov. Päeva lõpetas kontsert, kus esinesid VHK nägemispuudega õpilased. Anti välja tunnustused "Aasta tegu", mille said: Tallinna Tehnikaülikool – raamatukogus nägemispuudega lugejatele arvuti- ja trükiteksti kättesaadavaks muutvate abivahendite kasutuselevõtmise eest; SA Pärnu Haigla – nägemispuudega inimeste vajadusi arvestavate keskkonnakohanduste tegemise eest; Eesti Tervishoiu Muuseum – uue ekspositsiooni nägemispuudega külastajatele kohandamise eest; AS Prisma Peremarket – kaupluste kiirkassades vaegnägijaid abistava hääljuhendamise kasutuselevõtmise eest; Tartu Oskar Lutsu nimeline Linnaraamatukogu – Lõuna-Eesti Pimedate Ühingus nägemispuudega lugejatele raamatukoguteenuste kasutamise võimaldamise eest; Haapsalu Sotsiaalmaja – nägemispuudega inimestele teenuste pakkumise ja ürituste korraldamise eest; MTÜ Spordiklubi Meduus – nägemispuudega inimeste tipp- ja harrastusspordi edendamise eest; Jaanika Juhanson – nägemispuudega harrastusnäitlejate Terateatri loomise eest; Vahur Laiapea – Eesti, Norra ja Portugali pimedate ning nägijate tantsuprojekti käsitleva dokumentaalfilmi „Fragile. Nägemiseni laval“ loomise eest; Tiit Zeiger – pimedate laste esinemisi võimaldava digitaalklaveri ostmiseks Kaarli kirikus heategevuskontserdi „Su samme kaja“ korraldamise eest; Lions Klubi Tallinn Vanalinn – Põhja-Eesti Pimedate Ühingu mitmekülgse toetamise eest; OÜ OptiPRO – heategevuskampania „Toetame pimedate juhtkoera kasvatamist“ algatamise ja läbiviimise eest.
- Arendustegevus- Eesti Pimedate Liit on Euroopa Pimedate Liidu liige ja tasub iga-aastast liikmemaksu, EPL panustas 2014.a nägemispuudega inimeste ligipääsu standardi väljatöötamise ettevalmistamisse, valmis standardi toorik, EPL-i välissuhete komisjoni esimees osales EBU seminaridel, EPL aitas korraldada lastemuusikali "Mia jõulumaa" etenduste kirjeldustõlget.

Eesti Pimekurtide Tugiliit

Tugiliidu tegevuse eesmärgiks on:

- Levitada teavet pimekurtusest ja tutvustada pimekurtide vajadusi üldsusele;
- Parandada pimekurtide omavahelisi suhtlemisoskusi ja anda neile võimalus olla koos;
- Parandada pimekurtide toimetulekut igapäevaelus;
- Nõustada pimekurtide partnereid (pereliikmed, abistajad, õpetajad jne.);
- Anda täiendkoolitust töötajatele.

2014. aastal osales tegevuses tunduvalt rohkem inimesi, kui oskasime planeerida. Tihenes koostöö Soome pimekurtidega, mille tulemusena külastasid soomlased Eestit tunduvalt aktiivsemalt kui eelmistel aastatel. Ühiskursus "Oma kätega" tõi Soomest Tallinna 52 osalejat. On hea, et oleme saanud teavitada üldsust oma tegemistest.

Jaanuaris ilmusid ajalehes „Maaleht“ artiklid „Pimekurt Erika surfas Egiptuses“, „Pimekurtide Tugiliit saab klaveri“.

Novembris ilmus EPIK ajakirja SINUGA sügisnumbris artikkel „Ärge unustage – koos teeme imesid“.

13. detsembril esitasid kohvikus „Kloostri Ait“ nägemispuudega lapsed peotantse koos nägijatest partneritega. Esitlus oli avalik, publikuks olid kohviku külastajad, lapsevanemad, sugulased ja õpetajad.

Detembris avaldati Põhja-Eesti Pimedate Ühingu heliajakirjas KUUKIIR Vello Vardi artikkel „Nägemispuudega õpilased muusikamaailmas“.

MTÜ Prader-Willi Sündroomi Ühing

PWS Ühing on veebilehel olevaid andmeid parandanud ja uut informatsiooni lisanud, arendanud tarkvara.

Eesti Psoriaasiliit

2014. aasta jooksul viidi edukalt ellu Eesti Psoriaasiliidu aasta tegevusprogramm, mille sisuks on psoriaasahaigete nõustamine, koolitamine ning eluga iseseisva toimetuleku ja tervisliku elustiili propageerimine. Läbiviidud avalikel üritustel käsitleti psoriaasahaigusi dermatoloogilises, reumatoloogilises ja preventatiivses kontekstis. Teabelehes KETU, kevadseminaril, suvepäevadel, venekeelsel seminaril, sügiskonverentsil ning ühingu ja koostööpartnerite poolt korraldatavatel teabe- ja tervisepäevadel edastati ühiskonnale sõnum psoriaasi olemusest ja kaasaegsetest ravimeetoditest. Samas oli käsitusel psoriaasahaigete sotsiaalne tõrjutus ja teiste ühiskonnaliikmete suhtumine ning riigis käivitunud töövõime reformi mõju hindamine antud sotsiaalrühmale. Üldhaldustegevuse kaudu tagati organisatsiooni jätkusuutlikkust ja arengut.

Teabeleht KETU.

Teabeleht ilmus 2014.a jooksul viis korda. Teabelehes kajastati uudiseid psoriaasahaiguse ravi kohta ning liidu ja koostööpartnerite tegevusi. Teabeleht ilmub nii elektrooniliselt kui raamatuna.

Teabe- ja tervisepäevad.

16. veebruaril toimus 16 osalejaga tervisepäev Nelijärve Puhkekeskuses. Üritus oli pühendatud eeskätt talvisele liikumisele ja päeva jooksul läbisid osalejad jalgsi ligi 9 km. Koolitusprogramm oli pühendatud looduslikele õlidele, üritusel andis Tartu Ülikooli meditsiinitudeng ja toitumisnõustaja Kadi Helme muuhulgas ülevaate kalaõli tervislikust toimest psoriaasile, liigestele ja organismile tervikuna.

2. mail toimus 22 osalejaga maakondlik teabepäev Viljandis. Teabepäevast võtsid osa sotsiaalminister, Sotsiaalministeeriumi asekantsler ja ministeeriumi töötajad. Põhilisest

aruteluteemaks kujunes välja käivitud töövõime reform ja puuetega inimeste toimetulek. Teabepäeval esines samuti koristusfirma esindaja, kes tutvustas koristamise põhimõtteid.

17. mail toimus Tallinnas Hiiu Nahahaiguste Haiglas Põhja-Eesti Regionaalhaigla arstide algatusena teabepäev psoriaasi- ja psoriaatilise artriidi haigetele, millele tuli 33 huvilist. Dr Maigi Eisen rääkis psoriaasihaiguse olemusest ja kaasaegsest ravist. Dr Eve-Kai Raussi rääkis psoriaatilisest artriidist ja selle ravist. Psühholoog Veronika Pillesaar pühendas oma ettekande psoriaasihaige sotsiaalsele tõrjutusele ja positiivsele häälestatusele.

31.05.-01.06.2014 toimusid Pärnus taastusravikeskuses Viiking ühingu tervisepäevad. Ürituse eesmärgiks oli info jagamine terviseuuringute kohta ja diskrimineerimise vastase võitluse meetmete analüüs. Dr Karin Laas rääkis liigeste haiguste uuringute vajalikkusest ja võimalustest. Dr Maie Kapak tutvustas Viiking'is läbiviidavaid terviseuuringuid. Kadi Helme rääkis psoriaasihaigete toitumise probleemidest ja õigest toitumisest. Psühholoog Monika Loit-Kilgas'e koolitusprogramm hõlmas oma tervisesse panustamise ja hea tervise eest seismise temaatikat. Uue koostööpartneri MTÜ Tubakavaba Eesti juhatuse liige Enn Toom rääkis usaldustelefoni eesmärkidest krooniliste haigete nõustamisel. Üheskoos vaadati filmi prof Zdanov'i loenguga ühiskonna diskrimineerimisest alkoholisõltlaste ja suitsetajate poolt. Tegevus oli aasta programmi vastava osa avaüritus.

21. septembril korraldati Vanamõisa Vabaõhukeskuses tervisepäev, millel osales 19 inimest. Psoriaasi- ja psoriaatilise artriidi haiged jagasid omavahel kogemusi tervisliku toitumise osas ning arutasid erinevate toidutalumustega seotud probleeme. Üheskoos otsustati jätkata seni hästi kestnud koostööd tervisliku toitumise spetsialistidega ning osaleda erinevates toitumisprogrammides. Tutvuti eestimaisetest loodussaadustest valmistatud roogade ja säilitistega ning jagati tervistavaid toiduretsepte.

27. septembril toimus Tapal koostöös Tapa Invaühingu ja Lääne-Virumaa Puuetega Inimeste Kojaga teabepäev, millest võttis osa 11 inimest. Psoriaasihaiged ja sotsiaalvaldkonna töötajad said uut infot haigusest, toimetulekust ja sotsiaalse tõrjutuse juhtumitest. Üheskoos arutati töövõimereformi häid ja puudulikke külgi ning teemaks oli ka liikumispuue ja psoriaas.

22. oktoobril toimus 17 osalejaga krooniliste haigete diskrimineerimist puudutav teabepäev Kuressaares. Osalejad kuulasid liidu juhatuse esimehe Georg Jurkanov'i ettekannet psoriaasihaigete olukorrast Eestis ning nende rollist eelseisva töövõime reformi valguses.

Saaremaa PIK juhataja ja liidu liige Veronika Allas andis ülevaate kohalike sotsiaalsete struktuuride osatähtsusest puuetega inimeste diskrimineerimise vältimiseks.

25. oktoobril toimus Tallinnas Ülemaailmsele Psoriaasipäevale pühendatud teabepäev, millest võttis osa 45 inimest Eestimaa eri paikadest. Rahvusvaheliseks motoks oli seekord "Ehitades paremat ühiskonda psoriaasahaigetele", mille valguses päevaga ka alustati. Osalesid arutasid valgusravi osas toimuvate muutuste üle, rõhutades selle häid ja halbu külgi. Tutvuti uute ravikosmeetika toodetega sarjast Pierre Fabre ning osaleti psühhodraama kursusel "Mina ja minu haigus" psühholoog Annika Metsar'i juhendamisel. Psoriaasipäeva tähistamisel tutvuti Eesti ja Euroopa kunstiinimeste loominguga näituse "Perspectives" kaudu, millel kajastati nägemusi erinevate krooniliste haiguste kohta. Näitus oli avatud hiljem Riigikogus.

19. novembril toimus Pärnumaa Puuetega Inimeste Kojas Pärnumaa Parkinsoni Seltsi eestvedamisel ühine teabepäev, kus 15 osalejat said infot psoriaasahaiguse ja selle ravi kohta. Tõmmati paralleele sotsiaalse tõrjutuse teemadel ning hinnati töövõime reformi mõju mõlemile sotsiaalrühmale.

12. detsembril Tallinnas korraldatud teabepäeval osales 51 inimest. MTÜ Islander esindaja ja liidu liige Ingrid Põldemaa rääkis noorte reumahaigete olukorrast Eestis ja Euroopas. Osalejad võrdlesid saadud informatsiooni psoriaasahaigete olukorraga ning tegid koostööettepanekuid selle teema edasiarendamiseks järgnevatel aastatel. Ilusalongi Re-Vita esindaja ja liidu liige Anastassia Samtševa tutvustas uusi psoriaasahaigetele mõeldud kosmeetikatooteid. Reisifirma Emeraude Travel esindaja Helen Vahter tutvustas ravivõimalusi Lõuna-Itaalias ning sinna reiseid korraldamise plaane. Päev lõpetati Tallinna Botaanikaaias külastamisega liidu liikme Ene-Küllil Tamm'e juhendamisel.

Kevadseminar.

60 osalejaga kevadseminar toimus 22-23. märtsil Kubija Hotell SPA's Võrus. Osalejad kuulasid huviga Tartu PIK juhataja Senta-Ellinor Michelson'i ettekannet rehabilitatsiooniteenustest, mille järgnes arutelu puuetega inimeste arstiabi kättesaadavusest. Ühingu liige Sten Sild rääkis psoriaasi ravikogemustest Austraalias. Dr Mae Pindmaa viis läbi koolitusprogrammi südamehaigustest ja uneteraapiast. Kultuuriprogrammi raames külastati Eesti Rahva Muuseumi Näitusemaja Tartus.

Suvepäevad.

19.-20. juulil viidi Kauksi Puhkekülas läbi selle aasta suvepäevad teemal "Füüsiline ja vaimne lõõgastus". Füüsilise lõõgastuse osa täitis tervisetreener Anne Tipner-Torn, rääkides erinevate tervisekahjustustega inimeste kodusest toimetulekust füüsilise aktiivsuse ja igapäevaste harjutuste kaudu. Vaimsest tervisest ja lõõgastusest rääkis psühholoog Peeter Liiv. Kuulajad said vastuse paljudele sotsiaalsest aktiivsusest ja vaimset tasakaalu puudutavatele küsimustele. Räägiti pikemalt alternatiivmeditsiinist ning kümmekond kuulajat soovis jõuda psühholoogi vastuvõtule.

Venekeelne seminar.

"Psoriaas - mitmekülgne haigus" toimus 18.-19. oktoobril Narva-Jõesuu Sanatooriumis ning sellest võttis osa 55 inimest. Perearst dr Jelena Mayorova puudutas oma ettekandes psoriaasi ja kaasuvate haiguste temaatikat. Reumatoloog dr Jelena Teder selgitas põhjalikult psoriaatilise artriidi haige igapäevase toimetuleku ja toitumise probleeme. Dr Elle Elberg selgitas psoriaasi psühholoogilisi aspekte, peatudes samuti psoriaasihaige probleemidel ühiskonnas. Osalejad tutvusid Eesti Töötukassa poolt saadetud materjalidega töövõime reformi käigu ja selle arutamisel esitatud ettepanekute kohta. Arutelu käigus leiti, et reformiga tuleb kaasa minna ning krooniliste haigete pidev informeerimine on väga vajalik. Üritusele kaasatud Ida-Virumaa puuetega inimeste organisatsioonide esindajad tõid välja ühisjooni psoriaasihaigete probleemidega, rõhutades koostöö vajalikkust ja piisava teavituse tagamist. Seminaril kuulati veel psoriaasihaigete kogemusi kaasaegse ravi osas ning tutvuti ravimifirma Litfarma uute ravikosmeetika toodetega. Üheskoos leiti, et sellist laadi venekeelsed seminarid võiksid jätkuda ka järgnevatel perioodidel.

Sügiskonverents.

"Psoriaasihaige töö ja kodus". 75 osalejaga üritus toimus 15.-16. novembril Voore Puhkekeskuses Jõgevamaal. Tööeas osalejad tutvusid töövõime reformi käigus loodava juhtumikorraldamise ja kogemusnõustajate süsteemiga ning viisid läbi arutelu psoriaasihaige töövõimekuse teemal. Tervisespetsialist Anne Tipner-Torn jätkas koolitustsükli psoriaasihaige kodusest toimetulekust, pühendades seekord ettekande seedimise probleemidele ja punktmassaažile. Prof Külli Kingo rääkis psoriaasi kaasaegse raviga seonduvatest probleemidest, selle rahastamise küljest ning haige ettevalmistamisest raviks. OÜ Brandones tutvustas uusi ravikosmeetikatooteid Itaaliast, rääkides samuti kliimaravi võimalustest Aadria mere ääres. Psoriaasihaiged ja nende pereliikmed võtsid meeleldi osa

MTÜ Minu Tasakaal psühholoog Imbi Mihhailov'i poolt läbiviidud kursusest "Haigus ja perekond".

Üldhaldustegevus.

2. märtsil 2014 toimus Eesti Psoriaasiliidu üldkogu, millel kinnitati majandusaasta aruanne 2013 ja valiti uus juhatus. Juhatuses vahetus sisuliselt vaid üks liige, muidu jätkatakse sama koosseisuga. 10 - 11. aprillil võeti 5-liikmelise meeskonnaga osa Invamessist-2014. Kahe päeva jooksul tunti psoriaasahaiguse ja ühingu vastu huvi ligi 190 korral. Jagati hulganisti infomaterjale haiguse ja tervisetoodete kohta. 17.-18. juunil osaleti EPI Koja suvekoolis Võru-Kubijal. Suvekoolis saadi palju uusi kontakte ja mõtteid töövõime reformi põhimõtete selgitamise osas kroonilistele haigetele. 4. septembril osales kaks juhatuse liiget Eesti Töötukassa poolt korraldatud infopäeval, kus arutati töövõimereformi mõju tööelisele elanikkonnale. 25. septembril osales juhatuse esimees Sotsiaalministeeriumis toimunud sotsiaalse leppe tööühma esimesel koosviibimisel ning töö selles osas jätkus kogu viimase kvartali jooksul. 29. novembril osales 4 liidu liiget Rakveres Lääne-Virumaa ja Järvamaa puuetega inimeste ühisüritusel. Päeva jooksul saadi palju uusi kontakte ja mõtteid edaspidiseks koostööks. 3. detsembril osalesid juhatuse liikmed Georg Jurkanov ja Kalev Reinert Puuetega Inimeste Päeva tähistamisel. Aasta jooksul kasutati jätkuvalt Toompuiestee 10 asuvat tööruumi ja vajadusel ka loengusaali, soetades vajalikke materjale ja inventari.

Veebilehe haldamine.

Veebilehe www.epsol.ee haldamist ja arendamist jätkati 2014. aastal. Vahetati ja lisati uus psoriaasahaigust puudutav informatsioon, seostades selle teiste dermatoloogia valdkonnas töötavate portaalidega. Töötati välja erinevaid variante veebilehe laiendamiseks lähitulevikus. Veebilehe haldamise ja arendamisega tegeleb jätkuvalt liidu liige Raini Plado.

Eesti Reumaliit

Eesti Reumaliit (ERL) on katusorganisatsioon, mis ühendab reumaatiliste haigustega inimeste ühinguid üle Eesti. ERL on loodud 31.10.1991.a eesmärgiga kaasa aidata luu- ja liigesehaigete ravi kättesaadavuse- ja elukvaliteedi parandamisele ning teadlikkuse tõstmisele.

Kodanikuühiskonna Sihtkapitali toetusel valmis 2011. aastal Eesti Reumaliidu uus arengukava perioodiks 2012-2021.

Arengukava eesmärkideks on tagada, et:

- kogu Eesti elanikkonnale on reumaatiliste haigustega seotud informatsioon lihtsalt kättesaadav ning reumaatilistel haigetel on võimalus pääseda ligi parimatele võimalikele teenustele ja toetustele.
- ühiskond on teadlik reumaatilistest haigustest, mõistetakse nende haiguste mõju ulatust ning varajase diagnoosimise ja ennetuse olulisust.
- reumaatilised haiged on paremini ühiskonda kaasatud, omavad positiivset ellusuhtumist ning teevad oma haigusega seoses teadlikke valikuid.
- reumaatilised haigused kuuluvad riiklikul tasandil prioriteetsete haiguste hulka.
- Eesti Reumaliitu tunnustatakse kui kogu Eesti reumaatiliste haigete ühtset esindust.
- Eesti Reumaliit ja tema liikmesühingud on oma eesmärkide saavutamisel sihi- ja enesekindlad ning professionaalsed.

Kogu tegevuse elluviimisel on lähtutud ÜRO Puuetega Inimeste Võrdsete Võimaluste Loomise standardreeglitest, millest lähtub EV Invapoliitika Üldkontseptsioon (Puuetega Inimestele Võrdsete Võimaluste Loomise Standardreeglid):

Reegel 1- Teadlikkuse tõstmine;

Reegel 5- Kättesaadavus;

Reegel 7- Tööhõive;

Reegel 11- Vaba aeg ja sport.

Samuti on lähtutud Hasartmängumaksu Nõukogu poolt prioriteetsetest valdkondadest:

Noorsootöö valdkond:

- Noorte osaluse suurendamisele, sotsiaalse tõrjutuse ennetusele ja lõimitud noortepoliitika arendamisele suunatud projektid.

Sotsiaalvaldkond:

- Eakate ja puuetega inimeste kodus elamist, iseseisvat toimetulekut ja institutsionaalsetele teenustele sattumise ennetamist toetavad projektid;
- Puuetega inimeste tööturule sisenemist ja seal püsimist soodustavad projektid.

Eesti Sclerosis Multiplex'i Ühingute Liit

Projektiga „Toeks *sclerosis multiplex*’iga inimestele – Koos oleme tugevamad“ keskendusime 2014. aastal kolmele põhisuunale – organisatoorne areng ja liikmete võimestamine, SM diagnoosiga inimesed ja nende lähedased ning rahvusvaheliste sidemete loomine ja arendamine. Esimese põhisuuna alla kuulunud tegevuste jaoks ehk arengukava loomise jaoks ei saanud Liit kahjuks Kodanikeühenduste Sihtkapitalist toetust, mistõttu seda tuli meil teha teiste koostööpartnerite abiga ja väiksemas mahus. Esialgse kolme koolituse ja arengukava teenuse sisseostmise asemel piirdusime ühe või kahe koolitusega ning alustasime arengukava loomise protsessi tutvustamisega SM diagnoosiga inimestele ja nende lähedastele.

- SM diagnoosi tutvustamine ning elanikkonna teavitamine sel teemal sai teoks SM päeva raames, kui korraldasime mai lõpus liikumisüritusi Tallinnas ja Tartus;
- Suve teisel poolel korraldasime üle- eestilise suveseminari, kuhu olid kutsutud kõik SM diagnoosiga inimesed ja nende lähedased;
- Kolmas põhisuund oli rahvusvahelised suhted ja nende arendamine, mille üheks jätkutegevuseks oli üle-eestiline suveseminar.

2014.a teostasime oma tegemisi suuresti tänu heade sponsorite ja koostööpartnerite abile.

Aasta lõpus saadud veebitoetuse abil uuendasime oma kodulehte, täiendasime organisatsiooni sümboolikat 25 tegevusaasta puhul.

2014.a esimesel poolel korraldasime liikmesorganisatsioonide juhtidele suunatud kevadkooli. Üritus toimus Tallinnas, kohal oli üle poole üldkoosolekul nõutud inimestest. Üldkoosolekule lisaks korraldasime sissejuhatava koolituse tutvustamiseks arengukava loomise protsessi ja vajadust. Koolitajaks oli juhatuse kompetentsikeskuse koolitaja, kes jagas näpunäiteid teemal, mida mittetulundusühingu juhtimine endast kujutab. Lisaks arutlesime tugiisikute ja üksteise toetamise teemadel. Koolitus kestis 2,5 päeva.

Mai lõpus otsustasime tähistada ka rahvusvahelist SM päeva, mille raames korraldasime liikumisüritusi Tallinnas ja Tartus. Tartus osales üritusel ka Tartu linnapea, Tallinnas aga sotsiaalminister Heljo Pikhof.

Rahvusvahelise tegevuse toetamiseks osalesime Euroopa SM Platvormi korraldatud rahvusvahelisel konverentsil.

2014.a teisel poolel korraldasime traditsioonilise suveseminari, kus osales 167 inimest. Üritusel osalesid ka SM ühingu inimesed Lätist ja Soomest, kelle tagasiside oli väga positiivne. Kaasasime seminarile ka Sotsiaalministeeriumi inimesi ning arutasime töövõimereformi teemadel. Lisaks tutvustasime seminaril erinevaid liikumisvõimalusi, mis parandaksid oluliselt SM diagnoosiga inimeste elu-olu.

Septembris külastasid liitu prantslased, kelle maailmaturnee SMiga võitlemiseks läbis ka Baltikumi. Tegemist on Prantsusmaa organisatsiooniga, kelle eesmärk on teavitada avalikkust Sclerosis Multiplexi teemadel, maailmaturnee jalgratastel oli üks osa nende organisatsiooni igapäevasest teavitustööst. Külaskäiku kajastati ka meedias - AK uudistes.

Sügisel toimus sügiskool, mille raames arutasime 2015.a plaane.

Aasta lõpul valmis koostöös Euroopa SM platvormiga film Eesti SM patsientide eluolust, film esilinastub 2015. a märtsis.

Aastategevustele lisaks oleme panustanud töövõimereformi, teinud ettepanekuid seadusandluse parandamiseks ning valinud Eesti Sclerosis Multiplexi Ühingute Liidu juhatusse uued liikmed, kelle ametiaeg kestab järgmised 3 aastat.

Aasta lõpul täiendasime veebitoetuse toel organisatsiooni sümboolikat, sealhulgas kodulehte, et täiel rinnal minna vastu 25-ndale tegevusaastale.

Eesti Seljaajusonga ja Vesipeahaigete Selts

Seltsi 2014.a tegevus toetas seljaajusonga- ja vesipeahaigeid ning nende lähedasi terviseisu, rehabilitatsiooniteenuste, terviseiga seotud koolituste ja ühistegevuste korraldamise ning sotsialiseerumisprobleemistiku lahendamise kaudu.

Seljaajusonga- ja Vesipeahaigete Selts on mittetulunduslikul tegevusel baseeruv organisatsioon, kes pakub oma liikmetele erinevaid teenuseid ja toetavaid tegevusi, et harvaesineva kaasasündinud patoloogiaga haiged ei oleks ühiskonnas tõrjutud seisis, vaid saaksid elus võrdväärset eakaaslastega võimalikult iseseisvalt hakkama.

Alates 1988. aastast on esimesed 8 aastakäiku vastsündinud ravitud SpBH sirgunud noorteks täiskasvanuteks. Igal aastal liitub Seltsiga ca 10 uut perekonda, kus kasvamas seljaajusonga või hüdrosefaluse probleemhaige. Nemad vajavad kordusena Seltsi liitunud esimeste põlvkondade kogemust, tugivõrgustikku, infot ja tugiteenuseid, milliseid on Eestis mujalt arvestataval tänapäevasel tasemel raske leida. Ühistegevus liidab ja aitab õpetada ning toetada uusi ja vanu liikmeid.

Tegevuse eesmärgiks on koondada üliraske kaasasündinud harvaesineva kesknärvisüsteemi arengurikkega haigeid, nende lähedasi ja spetsialiste, et haigetele oleks tagatud inimväärne elu ja hoolitsus ning et võimalikult paljudest haigetest kasvaksid iseenesega elus toimetulevad isiksused ja nende vanemate potentsiaalne hoolduskoormatus väheneks.

Tegevuse otsene sihtgrupp on erivajadustega (pea- või seljaaju kaasasündinud või omandatud kahjustusega) lapsed, noorukid, täisealiseks sirgunud nimetatud haigustega inimesed ja nende vanemad.

Tegevuse kaudne sihtgrupp on seljaajusonga ja vesipea diagnoosiga laste ja noortega kokkupuutuvad erialaspetsialistid: õpetajad, füsioterapeudid, tervishoiutöötajad, psühholoogid, eripedagoogid, eakaaslased.

Selleks peab Seltsi liikmeskonnal ja sidusgruppidel olema tagatud kindlustunne ja probleemide lahendamise võimalikkus parimal viisil:

- KELLUKESE keskuse olemasolu ning aktiivse tegutsemise näol;
- Lastele ja noortele suunatud ürituste näol;

- Koolitused (nii arvuliselt kui osavõtjate arvu poolest) aitavad haigeid ja nende lähedasi ühiskonnas ikka veel oleva ebaterve tõrjuva suhtumise vastu SpBH haigetesse ja nende muredesse;
- Kasvab Seltsi liikmete ja sidusgruppide teadlikkus SpBH patoloogia olemusest, toimetuleku võimalikkusest ja perspektiivist. Seltsi noorteks täiskasvanuteks saanute organisatoorne võimekus ja esinemiskindlus paraneb, projektitöö kaudu avarduvad kaasaegsed suhtlused.

2014.a tegevused :

- Seltsi juhatuse koosolek ja aruande-valimiskoosolek;
- Geenivaramu jaoks baasmaterjali kogumine ja töötlus;
- Rahvusvaheline koostöö Berliini MDPK Keskusega, haigete vastuvõtt ja konsultatsioonid;
- Rahvusvaheline SRSBH koostöö konverents Lundis / Rootsis;
- Arvutisuhtluse arendustegevus, kodulehe täiustamine;
- Rehabilitatsioonigrupi tegevus 01.aprill- 30.juuni 2014;
- Loeng SKA ekspertarstidele „Kirurgilistest haigustest, mis võivad anda puuet“, lektor Ann Paal 02.05.2014;
- Seminar Tartu lasteaednikele, sotsiaaltöötajatele ja lastevanematele teemal ”Seljaajusonga ja vesipeahaige laps kollektiivis“, lektorid Kirsti Pedak, Ann Paal, Ene Puss, Merle Poola 09.05.2014;
- Saksa arstide visiit Eestisse;
- MAHLASUMMER 07.06.2014;
- Nõustamistegevus KELLUKESE nõustamiskeskuses;
- Laste- ja noortelaager, vahetustena kokku 10 päeva /20 kohta.

Eesti Tsöliaakia Selts

Tsöliaakia on krooniline peensoole haigus, mille puhul inimene ei talu nisus, rukkis, kaeras ega odras leiduvat teraviljavalku.

Seltsi juhib 2-liikmeline juhatus. Juhatuse koosolekud toimusid 10 korda aastas. Sügisel toimus juhatuse laiendatud koosolek, kus kinnitati seltsi arengukava 2014 - 2016. Seltsi üldkoosolekud toimusid kaks korda aastas. Seltsi liikmed on osalenud toitumisteemalistel ümarlaudadel, läbi viinud koolitusi ja esinenud seminaridel.

Valmis kokkuvõtte tsöliaakiahaigete seas läbi viidud küsitlusest. Sügisel toimus infopäev, kus käsitleti gluteenivaba toitumisega seotud teemasid. Igas maakonnas on kontaktisik tsöliaakiaalaste küsimuste lahendamiseks. Eesti Tsöliaakia Selts on Euroopa Tsöliaakia Seltside (AOECS) katusorganisatsiooni liige. Oluliseks infoallikaks nii seltsi liikmetele kui kõikidele tsöliaakiaalast infot vajavatele inimestele on seltsi koduleht. Selle täiendamine ja foorumis küsimustele vastamine on pidev tegevus. Veebilehe foorumis vastab küsimustele ka dr Karin Kull.

Tsöliaakiahaigete toetuseks oma haigusega kohanemiseks ja nendega kokkupuutuvate isikute teadlikkuse tõstmiseks tegutses tsöliaakiaalane nõustamiskabinet. Nõustajaks on seltsi liige ja tsöliaakiahaige lapse ema Kaja Schumann. 2014. aastal nõustati ligi 20 inimest ning põhilised probleemid, millega kabinetti pöördui, olid seotud tsöliaakia diagnoosimise ja toitumisega. Oluliseks on peetud tsöliaakiaalase info jagamist uutele haigetele. Nii dr O. Uibo ja K. Miti poolt kirjutatud patsiendiinfot kui seltsi liikmete poolt koostatud tsöliaakiahaige meelespead saab tasuta küsida nõustamiskabinetist ja oma maakonna kontaktisikult. Jätkus koostöö gastroenteroloogidega. Seltsi liige Signe Keerd viis läbi gastroenteroloogide seas küsitluse, kus kaardistas gastroenteroloogide tsöliaakialaste infomaterjalide vajaduse ning toimetas infomaterjalid ka gastroenteroloogideni. Tegevust jätkas välissuhete töögrupp. Aive Antson ja Elina Poll - Riives osalesid Põhja- ja Baltimaade Tsöliaakia Seltside kohtumisel Oslos. Terve aasta tegeldi ettevalmistustega (ümarlaud gluteenivabade toiduainete tootjatele, tõlkimine jne), et 2015.a saaks hakata välja andma gluteenivaba märgist. Gluteenivaba märgisega seotud tegevuse kontaktisikuks valiti Katre Keerd. Jätkus koostöö nii maaletoojate kui jaekettide esindajatega, et tagada üle- eestiliselt suuremates kauplustes minimaalne sortiment gluteenivabu tooteid. Jätkusid traditsioonilised üritused: lõõgastuti suvelaagris Riias (kohtuti ka Läti Tsöliaakia Seltsiga) ja detsembris peeti Jõulupidu Kuristu Loomapargis. Aasta lõpus valiti toitlustusasutustega seotud töögrupp, kes hakkab nendega koostööd tegema eesmärgiga,

et toitlustusasutuste pakutav gluteenivaba toit vastaks puhta tootmise nõuetele ning oleks märgistatud.

Juhatus korraldas seltsi üldkoosolekute, jõulupeo, suvelaagri ja infopäeva läbiviimist. Kaja Schumann, kasutades kogemusnõustamist, võttis vastu soovijaid tsöliaakiaalases nõustamiskabinetis. Välissuhetealane töögrup suhtles teiste seltsidega ja oli igapäevase kirj vahetuse käigus kursis Euroopa Tsöliaakia Seltside katusorganisatsiooni tegemiste ja päevakorras olevate teemadega. Signe Keerd võttis e-maili teel ühendust gastroenteroloogidega eesmärgiga kaardistada nende tsöliaakiaalaste infomaterjalide vajadus.

Üldkoosolekute ja muude ürituste ettevalmistusteks olid kutsete saatmine ja päevakorra koostamine, samuti lektorite valimine ja kutsumine. Gastroenteroloogidega seotud projekti ettevalmistuseks oli nende kontaktide leidmine ja arstidele kirjutamine. Gluteenivaba märgise väljaandmisega seotud tegevused on hõlmanud tõlkimist ja teistelt seltsidelt info saamist. Oslo kohtumisel osalemisel tutvusime päevakorraga, viisime ennast kurssi teemadega ja valmistasime ette endapoolsed ettekanded ning küsimused. Kõikidel uutel tsöliaakiahaigetel oleme palunud vastata küsimustikule, mille vastuste najal saame mõtteid oma töö korraldamiseks.

Eesti Tsüstilise Fibroosi Ühing

2014.a tegevus oli suunatud ETFÜ kui organisatsiooni arendamisele ja jätkusuutlikkuse tagamisele, mille tulemusena suudab ühing olla kasulik oma liikmetele, pakkuda neile turvatunnet, võimaldada omavahelist suhtlemist, liikmetel saada innovaatilist informatsiooni ravivõimaluste, samuti toetusvõimaluste kohta, leida ressursse vähemkindlustatud perede toetamiseks (ravimid, e-flow seadmed, smart- massaaživestid, üritustel osalemine, jm). Eesmärkide saavutamiseks võeti kavva:

- Ühingu juhatuse kokkukutsumine töökoosolekuteks ja juhtimisotsuste tegemiseks vähemalt kuus korda aastas;
- Töörühma moodustamine ETFÜ arengukava ja tegevuskava koostamiseks. Kulude minimeerimiseks suheldakse enamasti interneti vahendusel, kuid enne arengu- ja tegevuskava lõplikku valmimist saadakse kokku, et leida konsensus (arengukava koostamise töörühma töökoosolek) olulistest punktides;
- Infopäeva korraldamine tööturu võimalustest nii TF haigetele kui ka neid toetavatele pereliikmetele;
- Üldkoosoleku kokkukutsumine, mis peab põhikirja järgi tulema kokku vähemalt üks kord aastas;
- Ühingu juhatuse liikmete osalemise võimaldamine rahvusvahelistel teemakohastel seminaridel partnerorganisatsioonide tegevustega tutvumiseks, info saamiseks mujal maailmas toimuvast, mis kergendaks TF haigete olukorda;
- Suvekooli korraldamine oma liikmetele, mille eesmärgiks on infovahetus, teadmiste omandamine, positiivsete emotsioonide kogumine - kõike seda tehakse loengute kuulamise, samuti ka praktiliste oskuste arendamise kaudu, kasutatakse mängulisi õppimise meetodeid;
- Talveseminari korraldamine koostöös Eesti Lastearstide Seltsi ja CF Europe-ga, kus saadakse ülevaade tsüstilisest fibroosist ning uuematest suundadest patsientide ravimisel;
- Rahvusvahelise TF nädala raames tegevustes osalemine kooskõlas teiste Euroopa riikide patsientide organisatsioonide tegevustega;
- ETFÜ kodulehe tööshoidmine.

2014. a tegevuse tulemusena:

1. Ühingu juhatus on 2014.a saanud kokku neljal korral. On arutatud ühingu igapäevaseid vajalikke tegevusi, sh planeeritavate ürituste korraldamise eesmärgid, vajalikke partnereid, ressursse, kavandatud toimumise aega ja kohta. Igal koosolekul analüüsitakse juba toimunud tegevusi, koostatakse tegevuskava jätkuvate tegevuste teostamiseks, delegeeritakse tegevused juhatuse liikmete vahel, määratakse vastutaja ja ajagraafik, mille jooksul vastutaja jälgib tegevuste kulgu. Selline juhatuse tegevus on võimaldanud korraldada tegevusi tulemuslikult ja sihipäraselt. Liikmete poolt antud tagasiside järgi hinnatakse ühingu tegevust positiivselt ning ollakse rahul.

2. ETFÜ arengu- ja tegevuskava töörühma töökoosolek toimus 25. jaanuaril 2014. aastal Viljandis. Töökoosolekule eelnes pidev kommunikatsioon interneti vahendusel. Arengukava raames hinnati ühingu hetkeolukorda, koostati SWOT analüüs, toodi välja probleemid, analüüsiti riske, jm. Arengukavas kirjeldati ühingu missiooni, visiooni, eesmärgid, põhimõtteid ja väärtusi. Kirjeldati arenguvaldkondi ning seati eesmärgid tulemuste saavutamiseks. Ühingu toetab kõiki TF põdevaid patsiente, aidates leida parimaid võimalusi haigusega toimetulemiseks. Selle eesmärgi saavutamiseks koostati tegevuskava, määrati tegevuse ajaline mõõde ning kinnitati tegevuse eest vastutaja. Töökoosolek suunas arengu- ja tegevuskava kinnitamiseks ühingu üldkoosolekule. Osalejaid 8.

3. 14. aprillil 2014. aastal toimus infopäev TF haigetele ja nende pereliikmetele Tartu Lastehaigla ruumes. Infopäeva eesmärgiks oli pidada nõu ja diskuteerida TF haigete tööturule aitamisest, nende võimalustest ja vajadustest, mis kaasnevad haigusega (nt tolm, tuuletõmbus, nakkuste vältimine, painedlik tööaeg, jm). Samuti räägiti haiget last kasvatava vanema probleemidest seoses töötamisega, sh lapsehoiu tänapäevaste võimalustega, kogukonna kaasamise kasulikkusest jm. Üheks oluliseks teemaks kujunes Tööõiguse ja töötervishoiu seadusest tulenevate tingimustega arvestamine, samuti ka patsiendi õiguste ja soodustuste võimaluste tundmine. Elevust tekitas diskussioon teemal „Kas olla ise ettevõtjaks või püüda leida palgatööd?“. Lektoriteks olid dr M.Vasar, OÜ MERMIKO consult juhatuse liige Merry Aart ja Arvu Sarv, kellel on kogemused ettevõtluses osalemisest, olles ise puudega ning kes on olnud iseõppija mitmetes valdkondades ja keda nüüdseks teatakse ja tuntakse hea ja usaldusväärse lektorina. Osalejaid 21.

4. ETFÜ üldkoosolek toimus 31. mail 2014.a ning üldkoosoleku päevakorras oli majandusaasta aruande kinnitamine. Samuti diskuteeriti ühingu juhatuse poolt ettevalmistatud arengukava ja tegevuskava üle ning üldkoosolek kinnitas arengukava ja tegevuskava.

Otsustati, et ETFÜ võtab oma tegevuste planeerimise aluseks ETFÜ arengu- ja tegevuskava 2014 - 2020, tegevuskava vaadatakse üle igal aastal ning vastavalt vajadusele korrigeeritakse tegevusi. Osalejaid 33.

5. ETFÜ juhataja Mari Varusk ja ETFÜ endine juhataja, geneetik Tiina Kahre osalesid 11.-14. juunil rahvusvahelisel konverentsil Rootsis Göteborgis, mille korraldas CF Europe ning 10. – 11. juunil samas toimunud Euroopa CF Ühingu teaduskonverentsil. Uuendati rahvusvahelisi kontakte, saadi osa arenevast innovatsioonist, toodi kaasa infomaterjale. Mõlemad andsid ülevaate konverentsidel räägitust ETFÜ suvekoolis, mis toimus 11. – 13. juulil Läänemaal.

6. 13. mail 2014 rahvusvaheline konverents Lennuakadeemias, Ülenurmel. Eestipoolseteks korraldajateks olid Lastearstide Selts, Kopsuarstide Selts ning ETFÜ. Ürituse korraldamiseks kasutati sponsorite vahendeid. Üritus toimus eelnevate planeeringute väliselt, kuna rahvusvahelised lektorid Karleen De Rijecke (Cystic Fibrosis Europe president) ja Hilde De Keyser (Patsientide Euroopa missioon) olid külastamas Lätit ning nende sooviks oli külastada ka Eestit. Osalejaid 42.

7. ETFÜ suvekool toimus 11.-13. juulil 2014 Tuksi Tervise- ja Spordikeskuses, Läänemaal. Suvekooli raames andis dr Tiina Kahre ülevaate rahvusvahelisel seminaril räägitust, räägiti sisemisest ja välisest enesekindlusest (Epp Johani), suhtlemistehnikatest (Epp Johani), suhete parandamise tehnikatest (Epp Johani). Räägiti pingete maandamisest, stressist vabanemisest (Andrias Rahuvarm), manipuleerivast käitumisest (Urve Loit) jt käitumise ja suhtlemisega seotud probleemidest ning nendega toimetulemise võimalustest. Õpiti füsioterapeutilisi harjutusi, tegeleti spordiga. Toimusid loengud, õpitoad, individuaalne nõustamine. Osalejaid 69.

8. Talveseminar toimus 7. – 9. novembril 2014 Kivi turismitalus, Viljandimaal. Seminari raames kuulati loenguid TF kaasaegsetest ravivõimalustest, täiskasvanud haigete ravi eripäradest, ravivõimalustest Eestis, rahvusvahelisest suhtlemisest partnerorganisatsioonidega. Korraldati erinevaid töötubasid, suheldi omavahel, lõõgastuti ning peeti plaane aastaks 2015. Esinejateks olid dr Maire Vasar, Urve Putnik, Tiina Kahre. Psühholoog Reet Hindus pidas huvitava ja pika loengu teemal "Eneseregulatsioon". Osalejaid 23.

9. Novembrikuu neljandal nädalal tähistati rahvusvahelist TF nädalat. Üritused toimusid SA Tartu Kliinikumi Lastekliinikus koostöös Tallinna Lastehaiglagaga. Ürituse raames saadi hulgaliselt vajalikku infot, sõlmiti kontakte, jaotati TF haigete jaoks olulisi trükiseid.

10. Regulaarselt hoitakse töös ETFÜ kodulehte.

Eesti Vaegkuuljate Liit

2014. aasta koondprogramm oli jaotatud neljaks alaprogrammiks: arendus, info-, koolitus- ning kultuuri- ja spordiprogrammiks.

Koondprogrammi täitmisega püütakse tagada kuulmispuudega inimestele vajalik toimetulek õppimisel, tööl ja igapäevaelus. Siinkohal käsitleme vaid arendusprogrammi. Arendusprogrammi eesmärgiks on kuulmispuudega inimeste ühenduste aktiivsema, teadlikuma ja omavalitsuste poolt arvestatava tegevuse väljaarendamine vastavalt EVL arengukavale aastateks 2014-2015, saavutamaks kuulmispuudega inimestele võrdväärsema olukorra ja parema elukvaliteedi. Tegevusraport on kättesaadav siin: <http://vaegkuuljad.ee/wp/wp-content/uploads/Juhatus-tegevused-2014.pdf>

2014.a tegevused olid:

- Uuringu algatamine-statistika uuendamine kuulmispuudega inimeste suhtes. Viidi läbi vabariiklik küsitlus kurtide ja vaegkuuljate seas;
- Osalemine seadusandluse väljatöötamisel, osalemine töögruppides - abivahendite komisjonis, tööhõivereformi ja rehabilitatsiooniteenususe töögruppides;
- Ekspertarvamuse edastamine - osaletud muuseumide, kultuuriasutuste, EAS ekspertgruppides kuulmispuudega inimeste spetsialistina;
- Sotsiaalteenuste väljatöötamine ja arendamine, kuulmisnõustamisteenus, kirjutustõlketeenus, rehabilitatsiooniteenus;
- Subtiitrite kättesaadavuse parandamine. Läbirääkimised peeti Tallinna TV-ga, uudistesaadet on subtiitritega (kordusena);
- Induktsioonsilmuste paigaldamine kultuuri- ja ametiasutustesse ja selgitustööd selle vajalikkusest. 2014. aastal paigaldati silmusvõimendi Linnateatrisse;
- Organisatsioonide andmete uuendamine, kodulehe sisuline korrashoid, uudiste genereerimine, dokumentide korrashoid;
- Raamatupidamine;
- Välissuhted ja koostöö - osaleti IFHOH konverentsil Iisraelis, kirjutustõlketeenusel alasel konverentsil Espoos ning rahvusvahelisel noortekohtumisel Türgis;

- Koostööd tehti teiste asutustega - kuulmispuuetega inimeste organisatsioonid, Eesti Puuetega Inimeste Koda ja selle liikmesorganisatsioonid, Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet, Töötukassa;
- Kaks korda nädalas toimus EVL kontoris, Tallinnas Toompuiestee 10, kuulmispuudega inimeste vastuvõtt ja nõustamine. EVL kontoris tegutsevad ka Tallinna ja Harjumaa Vaegkuuljate Ühing, Nõmme Vaegkuuljate Selts ja Eesti Tinnituse- ja Meniere'i Ühing;
- Juhatuse koosolekud - läbi viidud 5 koosolekut;
- Üldkogu läbiviimine.

Eesti Vaimupuudega Inimeste Tugiliit

EVPIT tegevuskava 2014.a koosnes alaprojektidest, mis toetasid üldise eesmärgi saavutamist. Alaeesmärkideks oli:

- Arendus- ja haldus- organisatsiooniline töö üldise jätkusuutlikkuse tagamiseks, pidev projektitöö ning kontaktide säilitamine ja loomine.
- Nõustamine sihtgrupi huvides ning huvitatutele, sealhulgas osalemine koosolekutel, ümarlaudadel, töögruppides, pidev koostöö partnerite ning eraisikutega.
- Weebilehe uuendamine paremaks informatsiooni levitamiseks.
- Üle-eestiline sihtgrupi kokkutulek.
- Rahvusvaheline koostöö Pathways, Art for All - rahvusvahelise näituse korraldamine.
- Tuksi laager - üle -eestiline intellektipuudega inimeste kokkutulek.
- Veebilehe arendus.

2014.a juulis valmis lihtsa keele käsiraamat. Esineti meedias, ERR-s TV3, kodulehtedel. Kohtuti sotsiaalminister pr Helmen Küttiga (fotod erakogus). Esitati uuring EASPD erihoolekande teenuste kvaliteedi kontrollimisest Eestis. Negatiivseks kogemuseks tegevuskava ellurakendamisel kujunes ühe ja sama teema käsitlemine mitmete partnerorganisatsioonide poolt eraldi, mis muutis keeruliseks kõikide huvigruppide tegevustes osalemise.

Korraldati rahvusvaheline kunstinäitus "Näost näkku" Eesti Kunstimuuseumis, kus esitleti 14 intellektipuudega inimese loodud portreed. Tegevuse käigus loodud kontakti raames toimus jätkunäitus Pärnu Uue Kunsti Muuseumis. Üritust kajastati nii raadios kui televisioonis.

Augusti lõpus toimus kokkutulek Noarootsis, kus osales 140 inimest, sealhulgas 12 rahvusvahelist partnerit üle Euroopa. Kokkutuleku teemaks oli „Kunst Kõigile“. Tegevused on kajastatud projekti raames salvestatud DVD-l. Läbiviidud kunstijuhendamise meetodikad ning ideed on üldkasutatavad ning avalikud kõigile puudega inimeste kunstijuhendajatele Eestis.

Eesti Vähiliit

Eesti Vähiliidu prioriteetsed tegevusvaldkonnad aastal 2014 olid:

- Vähipuudega patsientide alg- ja täiendkoolitus iseseisvaks toimetulekuks nii igapäevases kui sotsiaalses elus. Augustis viisime läbi tervise- ja koolituslaagri 150-le vähipatsiendile;
- Teavitasime meedia ja publikatsioonide kaudu võimalikult psühhosotsiaalsest abist Eestis ning viisime läbi vähi ennetuskampaaniaid;
- Tööd jätkas tasuta nõuandetelefon 800 2233, millele vastasid kogunud arstid, psühholoogid ja meditsiiniõed;
- Eesti Vähiliidu ruumides pakkusime nõustamisteenuseid vähipatsientidele ning nende tugivõrgustikule psühhosotsiaalse toimetuleku toetamiseks ja rehabilitatsiooniks;
- Kodulehelt www.cancer.ee saavad tuge ja informatsiooni vähipatsiendid ja nende lähedased, kajastasime jooksvalt toimuvaid sündmusi ning lugemiseks on paljude brošüüride elektroonilised väljaanded. Kodulehel asuva lingi kaudu saab minna vähihaigete foorumisse, mis on kujunenud väga oluliseks suhtluskeskkonnaks patsientidele, kus nad saavad jagada oma muresid ja rõõme ning üksteist toetada. Kodulehte täiendasime ja uuendasime pidevalt.

Eesmärgiks oli kindlustada organisatsiooni töö igapäevane koordineerimine vähiliidu põhieesmärkide realiseerimiseks, et edendada igal võimalikul viisil võitlust vähktõve vastu, aidata kaasa vähktõvega seotud sotsiaalsete probleemide lahendamisele ja osaleda vähihaigete elukvaliteedi parandamises.

Esimesel poolaastal viisime ellu järgmised ennetuskampaaniad:

- 20. - 26. jaanuaril 2014 toimus rahvusvaheline emakakaelavähi vastu võitlemise nädal, eesmärgiga juhtida naiste aga ka avalikkuse ja meditsiinitöötajate tähelepanu emakakaelavähi ennetamise ning varase avastamise tähtsusele. Andsime välja pressiteate, näitasime televisioonis ennetusklippi ja kajastasime teemat ka raadios ja tükimeedias.
- Maikuu 2014 viisime läbi rinnavähi teavituskampaania koos nooremale sihtrühmale suunatud ennetuskampaaniaga „Teksades rinnavähi vastu“.

- Kampaania raames andsime välja pressiteate, näitasime rinnavähi sõeluuringu ennetusklippi televisioonis, korraldasime mitmed tele- ja raadiointervjuud spetsialistide ja patsientidega ning artiklid kirjutavas meedias.
- „Teksades rinnavähi vastu“ kampaania raames tegime koostööd firmadega Evian ja Buduaar, kellele eestvedamisel toimus 9. mail heategevuslik tuluõhtu restoranis Wabadus. Evianil oli eritootena maikuu kauplustes saadaval ka vee duopakk koos roosa lindi ja infovoldikuga.
- Maikuu jooksul müüdi PRISMA keti poodides roosasid linte. Koostöös veebiajakirjaga Femme toimus 14. mail NORR11 showroomis kampaania raames salongiõhtu, mis seekord viis põnevale teekonnale enesemuutmise kunsti juurde. Õhtu külaliseks oli Aigi Vahing.
- Vähiliidu mammograafiabuss viibis 17. mail Tallinna Lauluväljakul SEB Maijooksul. Sel aastal pakkusime sõeluuringu sihtgrupi naistele võimalust bussi külastusel kohe ka uuring läbida. Uuringul osales kokku 50 naist kaheksast eri maakonnast.
- 8. mail juhtis maailm tähelepanu munasarjavähi teadlikkuse tõstmise olulisusele ning esmakordselt sel aastal liitusime kampaaniaga ka meie, andes välja pressiteate ning korraldades eriala spetsialistidega tele- ja raadiointervjuusid, ilmusid artiklid kirjutavas meedias. 23.mail 2014 toimus loeng rinnavähist Jõhvis Kersti Võlu koolituskeskuses, lektor Katrin Kuusemäe .
- 29. mail 2014 toimus Lääne-Virumaa patsientide ühingu üritus „Teksades rinnavähi vastu“ raames Rakvere Kultuurikeskuses, lektor Katrin Kuusemäe. Jagasime omavalmistatud roosasid linte suuremates kaubanduskeskustes.
- Nahavähi ennetuskampaania „Melanoomi Esmaspäev“ raames andsime välja pressiteate ja näitasime Kanal 2 ja Kanal 11 nahavähi ennetusklippi. Ilmusid temaatilised artiklid kirjutavas meedias.
- Dermatoloogid tähistasid 3. mail 2014 Kihnus üleeuroopalist melanoomipäeva, uurides digitaalse dermatoskoopia abil soovijate nahal kahtlasi pigmentlesioone. Kihnu Tervisekeskuses käis melanoomipäeval 90 Kihnu elanikku, neist naisi 58, mehi 32. Keskmine vanus oli 43 aastat, noorim oli 1, vanim 84 aastane. Avastati 4 esmast melanoomikahtlast lesiooni.
- Ülemaailmse Tubakavaba päeva raames andsime 30. mail välja pressiteate ja näitasime klippi ERR-is. <http://cancer.ee/kampaaniad/>

Edukalt töötas Vähiliidu nõuande- ja usaldustelefon 800 2233 E-R kella 10-12 ja 18-20-ni. Koolitatud spetsialistid pakkusid nõustamist vähipuudega inimestele ja nende tugivõrgustikule. Samuti suitsetajatele, kes soovivad suitsetamisest loobuda. Helistajaid oli keskmiselt 90 inimest kuus. Enim küsimusi esitati stoomivahendite ja rinnaproteeside kohta, vähiühingute kohta. Küsiti toitumisalast nõu, tunti muret pikkade järjekordade pärast arsti vastuvõtule pääsemiseks ja ravi järgsetest probleemidest. Palju oli emotsionaalset tuge vajavate haigete ja lähedaste kõnesid.

- 15.-17. augustil korraldasime vähipatsientide tervise- ja koolituslaagri Pärnu taastusravikeskuses WASA. Laager toimus juba 10-ndat korda, osalejaid oli 150. Dr Vahur Valvere, dr Kaiu Suija pidasid loengu uutest arengutest Eesti Vähiliidus ja onkoloogias tervikuna. Vähiliidu juhatuse esimees Maie Egipt andis ülevaate teemal „Kümme aastat terviselaagreid“. Meeldivate emotsioonide tähtsusest psühholoogias rääkis psühholoog Inna Mölder. Koolituse „Toit ja vähk“ viis läbi prof Katrin Saks. Patsiendid said osa gongiteraapiast ja tutvusid kristallidega. Õhtul oli võimalus meelelahutuseks.
- IV kvartalis viisime vähinädala raames edukalt läbi 20.11.2014 heategevuskontserdi "Swingime südamest südamesse" <http://cancer.ee/heategevuskontsert/>.
- 21.11.2014 rahvusvahelise sügiskonverentsi "Rinna- ja emakakaelavähi diagnostika ja ravi kaasaegsed võimalused" Sokos Hotel Viru Konverentsikeskuses. Konverents algas pressikonverentsiga, kus meediaesindajad näitasid aktiivselt üles huvi teema vastu. Konverentsi eesmärkideks oli harida meie perearste ja informeerida üldsust. Kuna rinnavähi sõeluuringut on oponentide poolt palju rünnatud, siis otsustasime konverentsil seda teemat käsitleda ning rääkida ka tomosünteesi praktikasse jõudmisest, mis tänu 3D pildile annab just tihedast rinnast parema ülevaate. Teemast rääkis konverentsi esimeses pooles prof Fritz Schäffer Kiilist Saksamaalt. Dr Maret Talk tutvustas 3D mammograafia kasutamiskogemust PERH-s. <http://cancer.ee/teaduskonverentsid/>. Konverentsi teises pooles esines üks maailma juhtivaid rinnavähi spetsialiste prof Jonas Bergh Rootsist. Lisaks rinnavähi diagnostika ja ravi kaasaegsete võimaluste tutvustamisele andis professor ülevaate ka rahvusvahelistest rinnavähi ravi kokkulepetest. Emakakaelavähi diagnostikat ja ravi tutvustas Eesti üks juhtivaid onkogünekolooge dr Kersti Kukk. Tööd jätkas Eesti Vähiliidu nõuandetelefon 800 2233. Igas kuus anti nõu keskmiselt 90 inimesele. Jooksvalt täiendasime meie kodulehte www.cancer.ee.

- Kodulehe ja foorumi külastus oli jätkuvalt aktiivne ja külastus tõusudententsiga.